

BÜTÜN ESERLERİ

MAKİNE

CEVAT FEHİMİ BASKUT

MAKİNE

OYUN

(3 PERDE, 1 PROLOG)

İ N K İ L Â P ve A K A
K i t a b e v l e r i K o l l . Ş t i .
Ankara Cadd. No. 95 — İst.

**CEVAT FEHMİ BAŞKUT'un eserlerini oynama hakkı için ONK
Copyright Ajansı (Ankara Cad. 40 İstanbul, Tel.: 28 70 74) 'na
başvurulması gerekir.**

Bu eser 1953 - 1954 mevsiminde İstanbul Şehir Tiyatrosunda temsil edilmiştir.

ŞAHISLAR

Sahneye giriş sırasıyla

**Hacı Bey
Nuriye Hanım
Oya
Şoför Hüsnü
Aziz
Muazzez
Hamdi
Müçteba
Neclâ
Mahalle bekçisi**

(Vak'a Sultanahmet'te iki katlı eski bir konağın holünde geçer. Mevsim sonbahar ile kış iptidasıdır. Birinci perde ile ikinci perde arasında üç ay, ikinci perde ile üçüncü perde arasında iki saat zaman farkı vardır.)

(Hole dört odanın kapısı açılır. Bir de merdiven altında sandık odası vardır. Bundan başka mutfığa ve sokak kapısına giden koridorlar görülür. Arka plandaki ikinci kata çıkan geniş ve süslü merdiven konağın vaktiyle yaşamış olduğu müreffeh, muhteşem günleri hatırlatır. Duvarlardaki altın yaldızlı nakışlar da buna şahadet etmektedirler. Arka planda cephede büyük iki pencere vardır. Bunlardan biri sokak kapısına bakmaktadır. Pencerelerden caddenin ağaçları görülür. Holde birinci planda solda ve sağda birer koltuk takımı, solda kanapenin yanında ufak bir kitaplık vardır. Sağda ikinci planda yemek masası ve sandalyalar durmaktadır.)

PROLOG

(Mütekait memur Hacı Hayri bey, ayağında aba terlikler ve ütüsüz pantolon, sırtında yelek ve takma yakası çıkarılmış gömlek, gözlerinde gözlük, kadife perdeyi ayarlayarak rampa çıkar. Takriben 63 - 64 yaşlarındadır. Saçları, bıyıkları beyaza yakın kırçıl renkte olmasına rağmen hiç kimse ona 55 den fazla vermez. Kısaya yakın orta boyda, biraz şişmancaıdır. Tombul yanakları kırmızı kırmızı göze çarpar.)

HACI BEY

(Rampa çıktıktan sonra arkaya dönüp perdeyi aralayarak içeri seslenir) Ben haber vermeden perdeyi sakın açmayın! Söyleyeceklerim var. Muharrir de, rejisör de komedi diye tutturdular. Anlayışlarına kurban olayım. Hayır efendim, benim başımdan geçenler düpedüz faciadır. Halka bunu anlatmak lâzım. Onun için benim işaretimi bekleyin! (Seyircilere döner, gözlüğünü alına kaldırır. Gözlerini kırıştırarak bir müddet salonu süzdükten sonra) Adım Hayri... Fakat bana Hacı Bey derler. Aile adımızın Hacı Beyler olmasından ötürü... Memurken bir sene evvel tekaüt oldum. Devlet ve millete 45 senelik hizmetim var. Ancak eğri oturalım, doğru konuşalım, hizmetim var diyorsam, siz bunu gözönünde pek fazla büyütmeyin, 45 sene o dairede veya bu dairede kalemlerde kâtiplik ettim.

Sâdıra ve vâride defterleri tuttum, tezkereler beyaz ettim. Çalışkanımdır, günde sekiz saat mürekkep yaladım, ter döktüm. Ve seneler birer birer geçti, ben hep yerimde saydım. Hülâsa devlet memurları kadrosuna kâtip olarak girdim, azmedip kâtip olarak çıktım. Nihayet efendim dediğim gibi bir sene evvel ömrümün bu çileli ve dağdağalı devresi nihayet buldu. 250 lira maaş ve 3500 lira ikramiye ile buyurun istirahatata dediler. Ben de dinlenmek ve ölmek üzere bir kenara çekildim. Bizim hanımla aramızda daima münakaşa mevzuudur: «Hacı Bey nedir bu dinlenmek lâkırdısı?... Mademki ölüm hepimiz için mukadder, orada bol bol dinlenecek değil miyiz?» der, durur. İyi amma iki gözüm gidip gelen var mı? Orada neler olduğu malûn mu? Ya bizim payımıza yine sıra kâtipliği düşerse... Ya cennette veya Cehennemde yine sâdıra ve vâride defterleri tutar da günde sekiz saat tezkereler beyaz edersem... Onun için iyisi mi ben şimdiden dinlenirim dedim.

(Kadife perdede açılına kınıldanışları görülür)

(İçeriye) Durun yahu, bitmedi. Ne acele ediyorsunuz? Ben işaret veririm dedik ya... (Seyircilere) Kendimi bildim bileli gayet az uyurum. Gecede 3 saat, bilemedin dört saat... Şafak atmasına iki saat kaldı mı mutlaka ayaklanırım. Bütün ömrümde sabah namazlarını bir tek defa kaçırmadım. Amma bir tek defa da akşamları kendi elimle çilingir sofrasını kurmayı ihmâl etmedim. O hesap ayrı.. Öteki ayrı... Sözü uzatmayalım, işte böylece sabahları namaz kılarak, akşamları dem çekerek, ikisinin ortasında biraz koltukta uyuklayıp biraz bahçedeki çiçeklerle uğraşarak bütün hayatımca özlediğim sükûnet içinde bir eyyam ömür sürdüm. Yazmayı devlet bıraktırmıştı. Okumayı da öbür tarafta lâzım değil diye ben bıraktım. Rahat, sakın, huzur içinde yaşayıp gidiyordum. Fakat hangi bahtsızın hayatında tedbire takdir uymuştur ki benim hayatım da uysun... Cilve-i kader günün birinde ve bir anda her şeyi tarumar etti. Tekaüt olunca 3500 lira ikramiye aldım, demiştim ya... Eh eş dost, ne eş dostu, her önüne gelen benim iyiliğimi düşünmekle meşgul olmaya başlamıştı. Acaba bu 3500 lirayı ne yapsam? Nasıl işletsem? Akıl verenlerin bini bir paraya düştü. Faizcilikten tüccarlığa ve bakkallığa kadar tavsiye etmedik iş bırakmadılar... Sanki bunların arasında artık fark kalmış gibi. Nihayet efendim, ben sonunda bu tavsiyelerin en akıllıma yatanına uydum. Şöyle elden düşme kelepirci, az kullanılmış bir otomobil... Ver taksiye işlet... Günde en azından 25 lira safi kârı var. Makine bu, dedik ya ekmek istemez, su istemez. Kaçırma bu fırsatı... Tabii ben kurnaz adamım... Kaçırır mıyım? Bugüne kadar hangi fırsatı kaçırdım ki bu fırsatı kaçırayım? Paçaları sıvadım. Garajları dolaşa dolaşa, kahvelerde gazetelerin ilân sayfalarını karıştıra karıştıra nihayet elden düşme, kelepirci, az kullanılmış bir otomobil ile bunu satan o muhterem hayır sahibini buldum. Araba kendisine günde sâfi kâr olarak otuz lira getiriyormuş amma işte mâ-

lüm ya taşraya azimet dolayısıyla... Gerisini kim dinler.. Günde otuz lira ha... Vay canına... Adamın ayaklarına kapanıp öpmediğim kaldı. Hemen senet sepet, bonolar... Üç bin lira peşin verdik, altı bin lira da borçlandık. Ayda 400 lira vermecesine. Arabayı gördüm. Boyası pırıl pırıl... Uzaktan göz alıyor. Fazla düşünmeden hemen garajdan alıp evimizin önüne çekti. O zaman Cinci Meydanında oturuyorduk. İlk hengâme de zâten orada koptu ya. Tabii evvelâ mahalle birbirine girdi. Evin önü bayram yerine döndü. Hacı Bey otomobil almış... Mütekait bir memur nasıl olur da otomobil almış. En in-saflıları memuriyet hayatımda yaptığım hırsızlıkların büyük yekûnlar tuttuğuna hükmettiler. Artık siz varın en azgınlarının ortaya attıkları dedikoduları kıyas edin. İşi Maliyeye ihbar mektupları göndermeğe kadar vardırı-dılar. Günde açıktan kazanacağım paraların yekûnu ağızdan ağıza yayıldıkça kabarıyor, bir haset fırtınası etrafı kasıp kavuruyor, iftira iftirayı takip ediyordu. Ne-licede bütün dostlar birer birer benden yüz çevirdiler. Derken akraba ve taallûkat ile aramızda hâdiseler baş-ladı. Evvelâ bizim peder, yâ bizim peder Allah uzun ömür versin hâlâ sağdır ve seksen ikisinde olmasına rağ-men gözleri hâlâ kaçınıldadır. Evet, evvelâ bizim pe-der oğlum beni otomobili ile Yakacığa su içmeğe gö-türmüyor, diye dargınlık çıkardı. Sonra birader, çocuğu boğmaca olmuş da veledi alıp otomobille Çamlıca'ya çı-karmanışım diye küstü. Enişte beyle hemşire hanım da Avrupa'da bulunmayıp burada olsaydılar elbette bir şeyler yapacaklardı. Durun yahu, bu tenezzüh arabası değil, taksi taksi... Biz bunu para kazanmak için aldık. Dünya kadar borç var. Ve henüz temelli bir şöför de bulamadık dedi isem de darılanların hiçbirisine söz din-letemedim ve işte birinci perde böyle açıldı.

(Arkadaki perdede açılma kıpırdanışı. Perdeyi tu-tarak içeri). Hayır hayır, durun. size söylemedim. Bu işaret değil. Bu perde başka perde... Durun be Allahı-

nızı severseniz... Bitiyor. (Seyircilere) Efendim kulaklarımızı tıkadık, gözlerimizi kapadık, hiçbir şeye aldırmayarak başladık temelli bir şöför aramaya... Bir yandan da bizim hanım ile küçük kerime bir en'âmı şerif, bir bismillâh levhası, bir mavi boncuk ve bir mikdar deve dikenini tedarik ederek otomobilimizi nazara karşı silâhlandırmaya çalışıyorlardı. Araya araya nihayet ehli namus bir şöför de bulduk. Şoförlüğü askerlikte öğrenmiş, yarı pehlivan, yarı yüzücü, bir genç kız gibi mahçup... Bugünkü günde nerede mahçup genç kız? O da başka mesele ya... Evet bir genç kız gibi mahçup ve sırsıklam salak bir delikanlı. Mahcupluğu kendine, salaklığına gelince eh ne yapalım, şansımıza bu çıktı, dedik, araba ile onu birbirine emanet edip saldık çayıra. Mevlâm hayra... Bir küçük teneke kutu tedarik ettik. En azından günde 25 lira safi kâr olacak ya... 10 lirasını nafakamıza eklemeye, 15 lirasını da 400 liralık bonolardan birini kurtarmak üzere bir ay müddetle kutuya atıp biriktirmeye karar verdik. Gözlerimiz varımızı yoğumuzu son meteliğine kadar uğrunda harcadığımız otomobilimizde, bütün ümitlerimiz ona bağlı, nefes nefese, kalbimiz güm güm atarak beklemeye başladık. İşte şimdi durum bu... Bütün bu haset ve husumet dünyası ortasında bir baba, bir ana, bir çocuk gelecek güzel günleri bekliyoruz. Kapımızı açan bir tek dost kalmadı, akraba ve taallukat dersin hak getire... Yâni sizin anlayacağınız ölürken ağzımıza bir yudum su verecek tek kimsemiz yok. Bunun neresi komedi? Hacı Bey mürtekip, Hacı Bey hırsız, Hacı Bey menfaatperest, Hacı Bey hodbin... Kıskaçlar, hasutlar, ahlâksızlar... Ama... Ama ben göstereceğim onlara... Siz de şahit olacaksınız ya... Elbet bizim de oh diyeceğimiz günler gelecek... Şurada ne kaldı. Bonoların ödemesi bitince kekâ... Akşam olup müezzin Allahuekber dedi mi 15 liram hazır olacak... Ertesi gün bir 15 lira daha... Daha ertesi gün bir 15 daha... Evvelâ bir ev ala-

cağım, geniş bir bahçe içinde şöyle kutu gibi bir ev... Sonra evi dayayıp döşeyeceğim. Ondan sonra vur patlasın, çal oynasın... Belki bu ev sahilde olur da bir de sandal alırım, yahut motör alırım, ha... Belli olmaz, Yeni ahbaplar, yeni dostlar edineceğim, onlara ziyafetler vereceğim. Elimde gümüş saplı baston, akşam üstleri kahveye, yahut çarşıya çıktım mı herkes ayağa kalkıp el bağlayacak.. E kuzum ye kürküm ye dünyası bu... İşte o zaman o akrabalar, o eski sevgili dostlar görürsünüz bakın, nasıl tornistan edecekler. Nasıl kapıma gelip yalvaracaklar, biz ettik, sen etme diye!... Ama yüz verecek miyim... Allah saklasın... Allah yazdıysa bozsun...

(Sahnenin arkasında dururken işletilen ve bir anda stop edilen bir motörün sesi, sonra perdenin ânî olarak sür'atle açılışı)

İşte bizim otomobilin sesi... Sanki makine değil, bir küheylân kişiyor gibi... Alacak ve uçuracak bizi güzel günlere... Rahat, sakın, müreffeh günlere... Durun yahu daha sözüm bitmedi ki... Hay Allah topunuzun müstahakını vermesin... Ben nerede duracaktım, rejisör neyi göstermişti?

BİRİNCİ PERDE

BİRİNCİ MECLİS

(Hacı Bey, Nuriye Hanım, sonra şoför Aziz'in sesi)

HACI BEY

(Elindeki faturaya bakarak) Bu böyle sökmeyecek hanım... Sökmeyecek...

NURİYE HANIM

Yine ne oldu Hacı Bey?..

HACI BEY

Ne olacak? Sen şoförün bugünkü faturasını görmedin galiba...

NURİYE HANIM

Görmedim...

HACI BEY

Görmezsin ya... Umurunda mı senin.. Ne çekersem ben çekiyorum.

NURİYE HANIM

Canım niçin böyle söylüyorsun...

HACI BEY

Bak okuyayım: Umumî hasılat 39 lira 50 kuruş... Güzel değil mi? Amma gerisi var... 900 kuruş benzin.

550 kuruş far camı, 600 kuruş vantilâtör kayışı, 200 kuruş stop camları, 500 kuruş askılar.

NURİYE HANIM

Ne askısı bunlar?

HACI BEY

Pantolon askısı tabii... Sözümü kesme... 140 kuruş stop vidaları, 45 kuruş kaol... Parlatmak için...

NURİYE HANIM

Neyi?

HACI BEY

Her hâlde şoförün evindeki kapkaçağı parlatmak için...

NURİYE HANIM

Ha, iyi...

HACI BEY

Nesi iyi?...

NURİYE HANIM

Pek âlâ dedim.

HACI BEY

Pek âlâ mı dedin?

NURİYE HANIM

Pek âlâ dedim ya... Ben başka şey zannetmiştim.

HACI BEY

Ne zannetmiştin?

NURİYE HANIM

Canım Hacı Bey, uzatmasana mes'eleyi... Sen bu sabah sol tarafından kalkmışsın.

HACI BEY

Kuzum hanım, sen deli misin, divane mi, Allahaş-na? Ben kafamın kızgınlığından ters, olmayacak birşey söylüyorum, sen gayet makul karşılayarak pek âlâ diyorsun... Nasıl kızmam? Şoförün evindeki kap kacağı parlatmak için alacağı kaolün parasını bizim faturaya yazmasını makul gördükten sonra sana bu hesap mes'elelerini neden anlatmalı bilmem... Sözün kısası hanım, yürümüyor, yürümeyecek bu iş... Artık bende takat kalmadı... Bir çare bulmalıyız...

NURİYE HANIM

Bulmalıyız... Bulalım... Fakat daha evvel sen söyle bana bakayım, bu gün ne pirişelim?

HACI BEY

Ziftin pekini...

NURİYE HANIM

Canım sinirlenmeden cevap ver. Ispanak ister misin? Pirinçlisi mi iyi olur?

HACI BEY

İstemem.

NURİYE HANIM

Semizotu...

HACI BEY

Hayır.

NURİYE HANIM

Zeytinyağlı lahana dolması yapalım, fıstık üzüm de koruz içine...

HACI BEY

Sizin olsun...

NURİYE HANIM

Eyyy ne pişireceğim ya?... Onu istemem, bunu istemem...

HACI BEY

Hanım, aklını başına topla... Sen bizi tehdit eden felâketin farkında değilsin... Bonoları ödemezsek eşyamızı haciz ederler, beni hapse atarlar.

NURİYE HANIM

Haydi canım, beni korkutmak için söylüyorsun.

HACI BEY

Sizler sokaklarda kalıp, aç çıplak sürünürsünüz.

NURİYE HANIM

Allah göstermesin, aman Allah göstermesin... Sahi mi söylüyorsun?

HACI BEY

Bak gördün mü, mes'ele sana dayanınca nasıl te-
!şlandın. Ah şu insanlar... Nefisleri mevzubahs oldu mu
en yakınları bile...

NURİYE HANIM

Hacı Bey, benden ne istiyorsun bu sabah Allah'ını seversen? Şimdi ağlayacağım.

HACI BEY

Hah... Tamam... Bir bu eksikti. İşimizi çok kolaylaştırır, hemen ağla...

(Dışarıdan sokaktan otomobil motörünün sesi ve birdenbire durması)

HACI BEY

(Pencereye koşarak) Yine ne oldu Aziz?

AZİZİN SESİ

Bir şey yok ağabey... Muayene ediyorum...

NURİYE HANIM

Ne olmuş?...

HACI BEY

Bir şey yokmuş... Muayene ediyormuş...

NURİYE HANIM

Oh çok şükür...

İKİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, Oya ve Şoför Aziz'in sesi)

OYA

(Sol kapıdan elinde bir kitapla girerek) Bonjur...

HACI BEY

Al beş paralık da bundan... Kızım, sana beşyüz ke-re tembih ettim... Sabah şerifler hayırolsun demesini öğren artık. Burası müslüman evi... Semt Sultanahmet.. Pencereden başını uzatırsan bir tarafında Ayasofyayı, öbür tarafında Sultanahmet Camiini görürsün. Bıktım bu senin züppeliğinden artık...

OYA

Dilim alışmış baba...

HACI BEY

Dilim alışmış baba... Dilin niçin sabah şerifler hayırolsuna alışmamış da bonjura alışmış kızım?... Babandan mı duydun, yoksa dedenden mi duydun? Bize Hacı Beyler diyorlar, anladın mı, Hacı Beyler... Sen Hacı Beylerin kızıydın...

OYA

Ya sorma baba, o bir felâket.

HACI BEY

Bak yediği naneye... Felâket mi? Bir daha söyle bakayım, kız senin ağzını yırtarım.

OYA

Maksadımı yanlış anladın baba, herkes, bütün arkadaşlarım hacının kızı diye alay ediyorlar benimle...

HACI BEY

Hayasızlar, ahlâksızlar... Aşıfteler... Hacı beyin kızı değil de meselâ bir sinema artistinin kızı olsaydın alay etmiyeceklerdi değil mi?

OYA

Ya... Tabii... Öyle isterdim ki...

HACI BEY

Neyi isterdin... Ne dedin ne dedin?...

OYA

Tabii alay etmemelerini isterdim baba...

NURİYE HANIM

Canım Hacı Bey, üstüne varmasana kızın... Çocuk ile çocuk oluyorsun... Tuhafsın vallahi...

(Dışarıdan çalışmaya başlayan ve birdenbire duran motörün sesi.

HACI BEY

(Pencereye koşarak) Yine ne oldu Aziz?... Allahın belâsı Aziz...

ŞOFÖR AZİZİN SESİ

Bir şey yok ağabey... Muayene ediyoruz dedik ya.

OYA

Motör tek çalışıyor baba... Nasıl bir şey yok...

HACI BEY

(Pencereden şoföre) Motör tek çalışıyormuş Aziz... Azizler götürsün seni inşallah... Hani bir şey yok di-yordun.

ŞOFÖR AZİZİN SESİ

Yaşa be ağabey... Nasıl da anladın... Ben de farkındayım da sebebini bulmaya çalışıyorum.

OYA

(Elindeki kitabı açıp sayfelerini karıştırdıktan sonra) Evvelâ bujileri muayene etsin...

HACI BEY

(Pencereden) Evvelâ bujileri muayene et.

OYA

Bir tornavida ile teker teker kısa devre yapsın.

HACI BEY

(Pencereden) Bir tornavida ile teker teker kısa devre yapsın... Şey yap... Bir tornavida ile devre yap...

OYA

Kısa devre baba...

HACI BEY

(Pencereden) Amma kısa olsun...

OYA

Olmadı ki...

HACI BEY

Ne biliyorsun, daha bir şey yapmadı ki kısa mı uzun mu anlayalım... Bu yaştan sonra bana akıl mı öğreteceksin... Daha iyisini söyleyeceksen gel de sen söyle... Bu ne kendini beğenmişlik...

OYA

Baba, ben kitabın söylediğini söylüyorum... Niye kendini beğenmişlik olsun?...

ŞOFÖR AZİZİN SESİ

Yaptım ağabey...

HACI BEY

Yapmış... Ne olacak şimdi?

OYA

Hangi bujide kısa devre yaparken motörün teklemesinde değişiklik olmuyorsa o buji bozuktur.

HACI BEY

Anlamadım...

OYA

Bunun anlaşılacak, anlaşılmayacak tarafı yok ki...

HACI BEY

Bana bak Oya... Senin dilin fazla uzamaya başladı... Kendini topla... Yoksa ben toplatmasını bilirim... Bir daha söyle bakayım.

OYA

Hangi bujide kısa devre yaparken motörün teklemesinde değişiklik olmuyorsa o buji bozuktur.

HACI BEY

Olmadı, yapamıyacağım... Gel sen söyle... Amma kendini de bir marifet yapıyorum sanıp bacak kadar boyunla böbürlenme! Bu yaptığını herkes yapar.

OYA

Peki baba!

HACI BEY

(Dışarıya) Aziz, bak bizim kız ne diyor?

ŞOFÖR AZİZİN SESİ

Ay demindenberi onları söyleyen küçük hanım mı idi? Ben de bizim ağabey nasıl oldu da böyle âllâme ke-sildi diye şaşıyordum.

HACI BEY

Ulan Allah kahretsin seni herif... Benim âllâmeli-ğimle uğraşacağına şu motöre bak...

ŞOFÖR AZİZİN SESİ

Peki ağabey...

OYA

Bujilerde teker teker kısa devre yapılacak... Kitap öyle yazıyor. Bujiler sağlamsa kısa devre yapılırken iş-lemesi daha fena duruma girermiş. Durumda değişiklik olmazsa o buji bozuk demekmiş...

HACI BEY

(Pencereden dışarı bakarak Nuriye Hanım'a) İzmir-lilerin Osman Bey evinden çıktı. Kaleme gidiyor... Geç kalmış olacak ki telâş ediyor. Git delikanlı git... Daha çok gideceksin... Eğer arkan yoksa, eğer dalka-vuk, müdahin, mutabasbıs değilsen, eğer mümeyyizin evine zerzevat taşımaz, müdürün karısına aradığı ilâcı bulmak için eczane eczane dolaşmazsan çok, daha pek çok gideceksin. Ve bir gün gelecek bir de bakacaksın ki ölümün eşiğine gelip dayanmışsın... İşte o zaman şa-na tekaüt aylığı bağlayıp ikramiye verecekler ve bu ik-ramiyenin altından girip üstünden çıkmak için o güne

kadar görmediğin bir çok dostların peyda olacak... Onlara uyacaksın, paraların gidecek, üstelik benim gibi maskara olacaksın... Maskara... Maskara...

NURİYE HANIM

Zavalılığın loğusa karısı çok hasta... Öyle üzülyorum ki...

HACI BEY

Nesi var?

NURİYE HANIM

Memesi tıkanmış.

OYA

Hava pompası ile hava vermeli anne.

NURİYE HANIM

Alay etme kızım, gūnahtır.

OYA

Vallahi alay etmiyorum anne... İşte kitap öyle yazıyor. Bak: 309 uncu sual: Tıkalı bir meme nasıl temizlenir?

NURİYE HANIM

Haydi, haydi deli deli söyleneceğine sen git de odanı topla.

OYA

Çoktan topladım.

NURİYE HANIM

O halde, al işini de biraz işle.

OYA

Hiç canım istemiyor.

HACI BEY

Ne istiyor canın?

OYA

Her halde kavga etmek değil, baba. Beni rahat bırakın.

NURİYE HANIM

Kızı rahat bırak kuzum Hacı Bey.

HACI BEY

Canım benim ona birşey yaptığım yok ki...

(Oya bir köşeye oturarak elindeki kitabı karıştırmaya başlar.)

NURİYE HANIM

Hacı Bey. İster misin Afif bugün çıkagelsin...

HACI BEY

Muhtemel... Mektubunda ya Salı, ya Çarşamba demiyor mu idi?

NURİYE HANIM

Kuzum Hacı Bey, sana yalvarırım, oğlana bu sefer iyi muamele et.

HACI BEY

Peki, olur.

NURİYE HANIM

Geçen sefer bir kavga çıkardın, küstü gitti, tam dört sene gelmedi, biliyorsun.

HACI BEY

Hanım böyle söyleme... Bu benim oğlum... Kapıdaki yanaşma değil... Onun alacağı kız Hacı Beyler ailesine yakışacak bir kız olmalı idi...

NURİYE HANIM

Kimin yakışacağı kimin yakışmayacağı evvelinden kestirilemez ki... Çocuğun lise tahsili bile vardı. Çöpçünün kızıdır da bakarsın sonunda saraylara lâıyk bir hanımefendi olur.

HACI' BEY

Olmaz ya...

NURİYE HANIM

Dört sene evvel sen onun evlenmesine mani oldun ya... Afif günün birinde elbet bir yuva kuracak... Eğer mes'ut olamazsa emin ol bundan seni mes'ul tutacaktır...

(Sokak kapısı çalınması)

OYA

Kapı çalınıyor.

NURİYE HANIM

Belki Afif'tir.

OYA

(Pencereden sarkıp bakarak) Değil anne... Tanımadığım bir adam. (Dışarıya) Kimi arıyorsunuz?

ŞOFÖR HÜSNÜNÜN SESİ

Hacı Beyin evi burası değil mi hanım abla?

OYA

Burası.

ŞOFÖR HÜSNÜNÜN SESİ

Kendisini görecektim. Beni Kanaat Garajının sahibi yolladı.

OYA

Ne diyeyim baba?

HACI BEY

Gelsin bakalım, ne istiyormuş Kanaat Garajının sahibi... Otomobilsiz tarafından lâkırdı etmek kabil olmayacak artık bu evde. Ziyaretçilerimiz de ya şoför, ya benzinci, ya garaj sahibi, yahut da garaj sahibinin adamı oldular.

(Oya çıkar)

NURİYE HANIM

Canım onlar da insan değil mi?

HACI BEY

Yooo onu demek istemedim... Otomobil lâkırdısı midemi bulandırmaya başladı da.

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler, Şoför Hüsnü)

(Şoför Hüsnü girer, Nuriye Hanım çorapları toplayarak bir köşeye koyup mutfığa giden koridorda kaybolur.)

HÜSNÜ

Merhaba beybaba...

HACI BEY

Merhaba evlât...

HÜSNÜ

Beni Kanaat Garajının sahibi yolladı... Şoför arı-yormuşsun.

HACI BEY

Oooo, amma da erken davrandın ha... Ben şoför bulalı dört ayı geçti...

HÜSNÜ

Ne bileyim, ben dün gece duydum... Ulan işler amma da aksi gidiyor ha... Hangi kapıyı çaldıysam iş yok... Bari memnun musun salozdan?

HACI BEY

Saloz değil, Aziz...

HÜSNÜ

Aziz maziz... Her halde salozun biri olacak...

HACI BEY

Nereden bildin?

HÜSNÜ

Nereden bilmiyecekmişim... İpi koparan şoför oluyor bugünkü günde. Benim adım Hüsnü, Piç Hüsnü derler bana piyasada.

HACI BEY

Müşerref oldum.

HÜSNÜ

Sicil nümaram 152... Şimdi bu numaralar 35000'e dayandı. Eyyy nereden çıktı bu kadar hergele... Dedim ya ipi koparan...

HACI BEY

Şoför oluyor değil mi?... Bana bak evlât, şayet şoför bulamamış olsaydım benim yanıma hangi şartlarla girerdin?

HÜSNÜ

Ümit var mı?

HACI BEY

Yooo hani lâf olsun diye söylüyorum.

HÜSNÜ

Lâf olsun diye lâkırdı edilir mi bey baba. Bugünkü günde adama bedava selâm bile vermiyorlar.

HACI BEY

Mamafih belli de olmaz. Belki pek yakın bir günde.. Hani kulağımda bulunsun. Al şu sigarayı... Geç otur karşıma bakalım...

HÜSNÜ

(Sigarayı alarak) Eyvallah... Bey baba ben 15 senelik şoförüm. Anlıyorsun ne demek istediğimi değil mi?

HACI BEY

Anlıyorum.

HÜSNÜ

Günde 100 kilometre yaparım, fazla yapmam... Sana temiz 30 kâğıt getiririm.

HACI BEY

Ne diyorsun?

HÜSNÜ

Benim işim bar işi... Gündüz uyurum, geceleri bir barın kapısına çeker beklerim.

HACI BEY

Güzel buluş doğrusu...

HÜSNÜ

Bey baba bu dinine yandığının mesleğe 15 senemi-
zi verdik, dedik ya... Elbet püf noktasını bulacağız...
Ben doğrucu adamımdır, Bey baba...

HACI BEY

Tıpkı benim gibi...

HÜSNÜ

Sonra kavga gürültüyü de sevmem...

HACI BEY

Tıpkı benim gibi.

HÜSNÜ

Bana müsaade edersen, günde yevmiyemden gayri
8 kâğıt çalarım, fazla çalmam... Çünkü çalmazsam ra-
hat edemem... Sen de böyle misin?

HACI BEY

Yok işte burada ayrılıyoruz. Ben böyle değilim...

HÜSNÜ

Canın bırak şimdi numaraları..., Garaj sahibi me-
murken çalıştığı daireyi cümle kapısına kadar satmış
dedi senin için...

HACI BEY

Haltetmiş...

HÜSNÜ

Eder, aynasızın biridir. Hiç sevmem... Sert adam-
mışsın. Çok tanıdıkların varmış. Sonra beni ezersin...
Onun için Bey baba, benim boynum kıldan ince... Kor-
karım... Pazarlık peşin... 8 kâğıttan fazla çalarsam Al-
lah bin türlü belâ mı versin...

HACI BEY

Canım kendine belâ okuma...

HÜSNÜ

Ha sonra haftada bir gün de bana 150 kilometre
müsade edeceksin?

HACI BEY

O niçin o?

HÜSNÜ

Bizim bir paçoz var da. Hani anlarsın ya... Senin
yok mu?

HACI BEY

Yok...

HÜSNÜ

Yazık... Hayatın tadını çıkarmayı bilmiyorsun. Am-

ma benimki güzel şey ha... Fındık kurdu gibi... İşte onunla boğaza gidip âlem yapıyoruz... Haftada bir defa, fazla değil...

HACI BEY

Oh oh oh helâl olsun...

HÜSNÜ

Sen anlayışlı adama benziyorsun Bey baba...

HACI BEY

Öyleyimdir.

HÜSNÜ

Canım şu yanındaki salozu defet...

HACI BEY

Yooo, onu yapamam... Günaha girmekten korkarım.

HÜSNÜ

Ben de kimsenin ekmeğine mâni olmak istemem ya... Sana pek kanım kaynadı da lâf diye söyledim. Ama bunun çaresi var...

HACI BEY

Nedir?

HÜSNÜ

Elden düşme, şöyle ucuz cinsinden bir başka araba bulurum.

HACI BEY

Sakın ha... Ayağını öpeyim bu lâfı bir daha tekrar-lama...

HÜSNÜ

Niye be bey baba?... Seni pişman etmem ben... Edersem anamdan emdiğim süt haram olsun...

HACI BEY

İstemem evlât... Eksik olsun... Ben bir tanesi ile haş edemiyorum.

HÜSNÜ

Yok yok sen beni dinle, hele ben bir kere bulayım da bak gör... Haydi bey baba şimdilik Allahaismarladık...

HACI BEY

Güle güle evlât... Amma sakın bu söylediğini yapmaya kaıkışma...

HÜSNÜ

Canım, sen o kadarına karışma artık dedik ya... Ben bulayım da sen istersen alma...

HACI BEY

İstemem yahu... İstemem... İstemem...

(Hüsnü çıkar, sahnede yalnız kalan Hacı Bey mindere oturur. Köşedeki masanın gözünden teneke bir kutu çıkarır. İçindeki paraları minder üzerine döker ve saymaya başlar.)

HACI BEY

10, 20, 35, 40, 42, 44, 45, 46... Deli olacağım, ayın 15 i... Ay sonuna kadar 100 lirayı zor tutarız. Yarabbi, 300 lirayı daha nereden bulacağım da bonoyu kurtaracağım?... Nereden bulacağım Allahım?. Hey büyük Allahım sen bana sabır ver.

DÖRDÜNCÜ MECLİS**(Hacı Bey, sonra Aziz)****AZİZ****(Başını kapıdan uzatarak) Müsaade var mı?****HACI BEY****Gel bakalım... Ne o yağmur mu yağıyor?****AZİZ****Evet hafif hafif... Şimdi başladı.****HACI BEY****Bir şey mi var?****AZİZ****(Kollarını önüne bağlamış gözlerini kırpıştırarak)**
Yok bir şey yok... Meraklanma ağabey.**HACI BEY****Eyyy arabayı bıraktın da yine geldin yanıma? Niçin işe çıkmıyorsun? Hatır sormaya mı geldin?****AZİZ****Onun gibi bir şey ağabey...****HACI BEY****Ulan sersem, çıkar şu ağzındaki baklayı... Beni günaha sokma...****AZİZ****Mühim bir şey değil ağabey... Hani söylense de olur, söylenmese de...**

HACI BEY

Yaaa ne imiş o mühim olmayan şey...

AZİZ

Şey... Motör tek çalışmaya devam ediyor da...

AZİZ

Amma ehemmiyetli bir şey olduğunu sanmam... Sakın üzülme... Hasbi geç.

HACI BEY

Bujiler sağlam mı?

AZİZ

Hepsi...

HACI BEY

Eyyyyy?

AZİZ

Vallahi anlamadım... Sonra...

HACI BEY

Ey sonra?

AZİZ

Yataklar da vuruyor...

HACI BEY

Ne demek yataklar vuruyor?... Yatakların yanmasının ne demek olduğunu geçenlerde sayende anladık. Başımıza o büyük iş açıldı. Şimdi, yataklar vuruyor ne demek?

AZİZ

Hıç ağabey Mühim bir şey değil, hasbi geç...

Motör işlerken tak tak tak diye bir ses çıkarıyor o kadar...

HACI BEY

Ne olur çıkarırsa?

AZİZ

Vallahı bilmem, her hâlde bir şeyler olur... Amma mühim değil... Meraklanma...

HACI BEY

Ulan herif, sen insanı dinden imandan çıkarmak için yaradılmışsın. Bir yandan motör tek çalışır, bir yandan yataklar vurur, hâlâ mühim bir şey yok öyle mi? Hâlâ hatır sormak kabilinden yanıma geldin değil mi? (Bağırarak) Oya... Oya... Oya diyorum be, gel buraya...

BEŞİNCİ MECLİS

(Hacı Bey, Aziz, Oya)

AZİZ

Sen bu sesle iyi cazgır olurdun ağabey.

OYA

(Gelerck) Beni mi çağırdın baba?

HACI BEY

Evet... Gel bakalım bize yardım et, işin içinden çıkamıyoruz.

OYA

Ben bacak kadar boyumla size nasıl yardım edebili-
rim baba... Benim yaptığımı herkes yapar. Bir marifet
değil ki bu... Beni niye çağırdığımı anlamıyorum.

HACI BEY

Anlaşıldı, siz hepiniz beni biran evvel tımarhaneye
sokmak için birleşmişsiniz... Sen çok konuşma da ba-
kalım, suallere cevap ver... Ne o ağzındaki, sakız mı?

OYA

Sakız mı? Allah göstermesin... Çıklet baba...

HACI BEY

Ha... Çıkletmiş... Bana bak Oya, motör tek çalış-
maya devam ediyor. Bujiler bozuk değil... Ne yapaca-
ğız?

OYA

(Kitabı açarak, bakmadan) Efendim motörün mun-
tazam teklemesine üç sebep vardır. Evvelâ bujiler... Ma-
demki bujiler bozuk değil, o halde bunu ateşleme siste-
minde arayacağız. İkinci endüksiyon devresi kablola-
rında kaçak var demektir.

HACI BEY

(Aziz'e) Ben birşey anlamadım. Sen anladın mı?

AZİZ

Anlamadım... Amma mühim bir şey değil... Hasbi
geç...

OYA

(Kitaba bakarak) O da değilse baba, koparıcıda, örs ve çekiç temas yüzlerinin yanık olması muhtemeldir.

HACI BEY

(Aziz'e) Anladın mı?

AZİZ

Tabii bu sefer anladım.

HACI BEY

Ne anladın?

AZİZ

Bir yanıklık olduğunu... Ben de zaten şüphe ediyordum.

HACI BEY

Anlaşıldı. Sen şoför değil çöpçü bile olamazsın. Geçelim... Kızım, bir arabanın yatakları vurursa onu çalıştırmakta mahzur var mıdır?

OYA

Sakin ha baba... Bak bu ezberimde kalmış... Kat'i-ye olamaz. İşte bak kitaba... (Okur) Motörün bu durumda bir daha işletilmesi, arabanın hemen bir tamirhaneye çekilmesi, sakatlanan yatakların tamiri gerekir. Böyle yapılmaz da yatakların çıkardığı tak tak tak gürültüleri ile yola devam edilirse bir biyel başının krank piminden kurtuluvermesi ile motörün şu iç parçalarını kırıp geçirmesi çok mümkündür. 1 krank.

HACI BEY

Eyvah.

OYA

2, eksantrik.

HACI BEY

Yandık!

OYA

3, üst karter.

HACI BEY

Felâket!

OYA

4, silindir.

HACI BEY

Mahvoluruz!

OYA

5, biyel.

HACI BEY

Ne diyorsun?

OYA

6, piston, 7, silindir kapağı...

HACI BEY

Nasıl, mühim bir şey değil, değil mi Aziz? Ne geçecektik?

AZİZ

Hasbi... Mühim bir şey değil ağabey.

HACI BEY

Ne diyeyim, dilerim Allahtan bunların hepsi birer birer senin başında parçalansın emi?

AZİZ

Benim bunda ne kusurum var ağabey?

HACI BEY

Tabii, bütün kusur benim, senin kusurun olur mu? Oya sen bizi biraz yalnız bırak.

OYA

Peki baba... Ne zaman ihtiyacınız olursa çağırın gelirim... İçinden çıkamadığınız iş oldu mu haber yolların!

HACI BEY

Yok, o kadar da fazlaya gitme ya... Yine böbürlenmeye başladın...

AZİZ

Öyle ya o kitap bende olsa ben de bülbül gibi konuşurum.

OYA

Öyle mi? Al bakalım kitabı da konuş...

AZİZ

Ben okuma yazma bilmem ki...

HACI BEY

Ne diyorsun, peki faturaları kim yazıyor?

AZİZ

Ya tamirhane, yahut da garaj sahipleri... Ben söylüyorum, onlar yazıyorlar.

HACI BEY

Onları bulamazsan...

AZİZ

Eski faturalardan birini kopye ediyorum.

HACI BEY

Tevekkeli değil bazı faturalar hiç okunmuyor. Peki ya masraflar uymazsa.

AZİZ

Sonra çıkacak masraflarla mahsubunu yapıyorum.

HACI BEY

Başına kullandığın araba kadar taş düşsün. Ne diyeyim. Askerlikte sana okuma yazma öğretmediler mi?

AZİZ

Öğretiler amma....

HACI BEY

Mühim birşey olmadığı için unuttun... Şey geçtin..

AZİZ

Hasbi... Öyle oldu... Nasıl da biliyorsun ağabey...
(Oya çıkar)

HACI BEY

Aziz, buraya bak... Gel şöyle otur.

AZİZ

Başüstüne ağabey.

HACI BEY

Oğlum Aziz, vaziyet nazık.

AZİZ

Nazık ağabey.

HACI BEY

Nereden biliyorsun?

AZİZ

Sen söylüyorsun ya...

HACI BEY

Bu araba beni iflâsa sürükledi. Artık satacak bir şeyim de yok... Mahvolacağım. Hapishanelerde sürüneceğiz. Zararın neresinden dönülürse kârdır. Bunu tez elden okutalım Aziz...

AZİZ

Güzel söylüyorsun amma ağabey, imkânı yok.

HACI BEY

Niye?

AZİZ

Bunu alacak enayi bulmak biraz güçtür de ondan...

HACI BEY

Demek bir ben çıkınışıım...

AZİZ

Eh, kusura bakma amma öyle gibi...

HACI BEY

Demek senden de aptalmışım ki bu tongaya basmışım.

AZİZ

Üzülme ağabey... Mühim bir şey değil... Hasbi geç.

HACI BEY

Nasıl mühim bir şey değil be? Dünyanın en aptal insanı bir adamı aptallıkla itham eder de bu mühim olmaz olur mu?

AZİZ

Ağabey, bu arabaya centeresinden çıkmış arabaderler...

HACI BEY

Ne demek centeresinden çıkmış araba?...

AZİZ

Hayır gelmez, tamir kabul etmez, iflâh olmaz, demek.

HACI BEY

Sen çıkarmışsındır.

AZİZ

Benden çok evvel çıkmış. Sen onu böyle almışsın... Herkes biliyor. Bütün garaj sahipleri, bütün şoförler...

HACI BEY

Sen çıkarmışsındır, ben onu bunu bilmem... Geçen-

lerde arabayı yağsız bıraktın da yatakları yakmadın mı?

AZİZ

Evet yaktım.

HACI BEY

Tamam...

AZİZ

Ben kusurumu biliyorum ağabey.

HACI BEY

Hah şöyle...

AZİZ

Onu bildiğim için de kendi kendimi yiyorum.

HACI BEY

Ah bir bitirebilseydin...

AZİZ

Neyi?

HACI BEY

Kendi kendini...

AZİZ

Şakayı bırak ağabey... Vaziyete üzüldüğünü görerek yüreğim parçalanıycr.

HACI BEY

Mühim bir şey değil. Hasbi geç...

AZİZ

Sana bu hatamı unutturmak için çıkar bir yol göstereceğim.

HACI BEY

Ne dedin ne dedin?

AZİZ

Çıkar yol göstereceğim diyorum. Seni bu kurt ka-
panından kurtaracağım. Yoksa bu araba sana çabuk tuş
yapar.

HACI BEY

Ne yapar?

AZİZ

Tuş... Tuş... Çabuk sırtını yere getirir.

HACI BEY

Biliyorum, biliyorum.. Bu akıbetimi biliyorum...
Peki, çare?

AZİZ

Bunu boğazdan denize yuvarlayalım ağabey.

HACI BEY

Ulan alay mı ediyorsun benimle?

AZİZ

Ne münasebet, estağfurullah...

HACI BEY

Peki arabayı denize attık, kim ödeyecek bizim borç-
ları?...

AZİZ

Sigorta şirketi...

HACI BEY

Anlamadım.

AZİZ

Ne var bunda anlaşılmıyacak... Senin araba sigortalı değil mi?

HACI BEY

Evet.

AZİZ

Bu araba bir gece yarısı bütün hızıyla İstinye'den denize uçsa ne olur?

HACI BEY

Ne olur?

AZİZ

Sigorta şirketi paraları öder.

HACI BEY

Haaa... Bizim arabaya diyeceğiz ki bir gece İstinye'ye git, dönüşte kendi kendini denize at.

AZİZ

Yok, böyle demiyeceğiz, içinde ben olacağım.

HACI BEY

Haydi be, sen yalnız budala değilsin, aynı zamanda delisin... Ben böyle şeye razı olur muyum sandın?

AZİZ

Başka çare yok ağabey.

HACI BEY

Lâkırdısı bile tüylerimi ürpertiyor. Kapa şu bahsi... Ben belki akılsızım amma vicdansız değilim... Çektiklerim yetişmiyormuş gibi bunların üzerine bir de vicdan âzabı ekleyeyim değil mi?... Olmaz öyle şey... Başka çare arayalım.

AZİZ

Ben sigorta şirketlerinin nelere kaç para verdiklerini iyice belledim ağabey.

HACI BEY

Eyyy... Ulan sen, görüldüğün kadar aptal değilmişsin be...

AZİZ

Değilim ya... Dinle... Yalnız bir çamurluğu ezecek kadar hafif bir çarpma... 100 lira...

HACI BEY

Para değil... Biraz daha şiddetlisi?!..

AZİZ

Tampon ve griyajın harap olması... 400 lira.

HACI BEY

400 lira ne işimizi görür? Çık...

AZİZ

İşin radyatöre dayanması, vantilâtörün harap olması, önce şasi başlarının eğilmesi... 300 lira.

HACI BEY

Ulan amma da az veriyorlar ha... Çık çık...

AZİZ

Çarpışma neticesi önde kaput ve çamurlukların harap olması. Şasinin eğrilmesi 2000 lira...

HACI BEY

İyi para amma, yine bizim derdimizi görmez... Biraz daha çıkamaz mısın?...

AZİZ

Çıkarım, amma ağabey sonra inemem diye korkuyorum. Arabanın tamamen turşu haline gelmesi, mese-lâ devrilip üç takla atması, sonra duvara çarpması... 7000 lira.

HACI BEY

Bak bu iyi... Dur...

AZİZ

Yok artık duramam ağabey... Araba bu hâle geldi mi ben yoluma devam ederim...

HACI BEY

Yaaa...

AZİZ

Doğruca ya Cennete, ya Cehenneme...

HACI BEY

Ay sen içinde mi olacaksın?

AZİZ

Ben olmazsam direksiyonda sen olacaksın. İkimizden biri.

HACI BEY

Allah göstermesin...

AZİZ

Ya ağabey, ben sana söyledim... Arabayı denize yuvarlamaktan başka çare yok... Hem kim söyledi sana ben içinde olacağım diye?... Karanlıkta rıhtımdan geçerken sür'ati azaltacağım, kapıyı açacağım, direksiyonu da denize kıracağım. Tam araba denize giderken ben karaya atlayacağım...

HACI BEY

Ya atlayamazsan...

AZİZ

Atlayamazsam ne olur, denize düşerim... Bilirsin ki yüzme şampiyonlarındayım. Arabanın kapısından çıktım mı benim için korku yok... Amına tabii sigorta şirketi beni ölmüş bilecek. Onun için ortadan kaybolacağım. Başımı alır Anadolu'ya giderim. Konya'da bir arkadaş zaten «buraya gel, beraber çalışalım» diye çağırıyordu.

HACI BEY

Peki sen evli değil misin? Karın ne olacak?

AZİZ

Sonradan onu da aldirtırım. Bir ay zarfında gizlice gelir alırım. O zamana kadar bir müddet sen göz kulak olursun.

HACI BEY

Peki ben nereden bileceğim senin kazadan sağ salim kurtulduğunu?

AZİZ

Kolay... Mektup yazarım...

HACI BEY

Nereden?

AZİZ

Nereden mi meselâ İzmit'ten..

HACI BEY

Hayır hayır Aziz... Bu, düpedüz dolandırıcılık olur.

AZİZ

Ne dolandırıcılığı? Şirketin açıktan kazandığı yüz binlerce liradan bir kaç binini sana vermesi niçin dolandırıcılık oluyormuş?

HACI BEY

Yahu, Aziz benim adım Hacı Bey...

AZİZ

Ağabey beni dinle, sen başka türlü bu bataktan kurtulamazsın.

HACI BEY

Doğru kurtulamam...

AZİZ

Eninde sonunda icraya düşeceksin... Ben sana bu

otomobili satan adamı da tanırım... Merhamet nedir bilmez.

HACI BEY

Eyvah...

AZİZ

Ciğerini söker, alacağını alır.

HACI BEY

Eyvah...

AZİZ

Ocağına incir diker de on parasından vazgeçmez...

HACI BEY

Eyvah... Eyvah...

AZİZ

Gel bu işi böyle yapalım.

HACI BEY

Aziz, evlâdım, bilmem senin bu iyiliğini nasıl ödeyeceğim...

AZİZ

İyilik falan değil, ağabey... Babam olsa yapmazdım... Anma kendi unutkanlığımı yüzünden yatakları yaktım, sana zarar verdim... Onun için yapacağım...

HACI BEY

Var ol... Sağ ol...

AZİZ

Karar mı?

HACI BEY

Mademki öyle istiyorsun...

AZİZ

Amma bu iş aranızda kalacak... İkimizden başka kimse bilmiyecek ha...

HACI BEY

Bilmiyecek...

AZİZ

Öyle ise eyvallah... Beni bir daha göremezsin...
Ver elini öpeyim...

ALTINCI MECLİS

(Hacı Bey, Aziz, Oya, Nuriye Hanım)

(Oya girer ve şaşkın, kapının önünde kalır)

HACI BEY

Ben senin elini öpeyim...

AZİZ

Olmaz öyle şey, ver elini...

HACI BEY

Kerem et, vallahi olmaz... Ben öpeceğim.

OYA

(Feryat ederek) Anne... Anne koş, babama bir hâl olmuş.

NURİYE HANIM

(Gircrek) Ne olmuş, ne var?

OYA

Babam demin küfrettiği şoför Aziz'in şimdi elini öpmeye çalışıyor.

NURİYE HANIM

Hacı Bey.

HACI BEY

Siz ne arıyorsunuz burada? Kim çağırdı sizi? Haydi yerlerinize... Kimse benim keyfimin kâhyası değil... Elini de öperim ayağını da, keyif benim değil mi?

(Kapı çalınır)

OYA

Anne kapı çalınıyor...

NURİYE HANIM

Afif'dir, Afif geldi.

OYA

(Pencereye koşarak) Halam halam... Otomobil ile gelmişler... Otomobil eşya dolu... Avrupa'dan dönüyorlar.

HACI BEY

Halı... Tamam, işte onlar eksikti... Zaten kendilerini bekliyorduk. Meraktan çathyacaktık. Nerede kalmışlardı canım?... Neden bu kadar uzattılar?

NURİYE HANIM

Hacı Bey ayıp ayıp... Kardeşin ayol... Kardeşine kapıyı açmıyacak mıyız?... Tanrı misafiri.

HACI BEY

Açın açmayırı, orasına karışmam... Hayır tam sırasını buldular demek istiyorum... Onlara dalkavukluk etmek için bende Allah için hâl kaldı ya

(Kapı çalınır)

OYA

Anne ben kapıyı açmaya gidiyorum.

NURİYE HANIM

Dur ben de geliyorum... Hacı Bey rica ederim.

HACI BEY

Haydi keyfine bak sen... Mutfak masrafı için fazla para istemezsen ağzımı açmam. Aziz, oğlum, gel biz seninle mutfak kapısından bahçeye çıkalım, oradan do-laşalım.

AZİZ

Do-laşalım ağabey.

(Dördü de çıkarlar)

YEDİNCİ MECLİS

(Muazzez Büyüker Nuriye Hanım,
Hamdi Büyüker, Oya)

(Sahne bir müddet boş kalır, sonra önde Muazzez, arkada Nuriye Hanım, girerler. Onları Hamdi ve Oya takip ederler. Hepsinin elleri kolları şapka kutuları, valizler, çantalar, bavullar, ve diğer kutularla inanılmaz şekilde doludur. Oya bir kaç sefer yaparak her defasında bunlara yeni valizler, çantalar, paket-

ler ekler. Bütün eşya odanın ortasına yığılır. Muazzez kendi kanaatine gayet şık bir şekilde giyinmiştir. Fakat hakikette makyajından şapkasına kadar her şeyi mübalâğalı ve gülünçtür)

MUAZZEZ

(Etrafına bakınarak) Ayol biz sizin otomobil aldığınızı duymuştuk. Yoksa yanlış mı söylediler?... Eviniz yine tamtakır... Hep eski vaziyette... Keşke biraz da möble alsaydınız. İnsan evinin içini, misafirlerini de düşünür. Vah vah gördün mü bak... Yine sizleri rahatsız edeceğiz.

NURİYE HANIM

Estağfurullah... O ne biçim lâkırdı Muazzez... Siz rahatsız olmayın da...

MUAZZEZ

Vallahi bilseydim gelmezdim... Yine altlarınızdan yatak çıkartıp bizlere vereceksiniz. Hamdi Ankara'ya, dönmeden evvel bir kaç gün İstanbul'da kalmak istedi de size misafir olmayı düşündük. Hem de otomobillerini görürüz dedik, otomobil almadınız mı?

NURİYE HANIM

Aldık... Fakat gezmek için değil Muazzez... Taksizde işleyen eski bir arabamız var... Bizimki geçinmek için... Hoş hesabımız da yanlış çıktı ya...

MUAZZEZ

(İçeri giren kocasına) Hamdi bak beyhude yere günahlarına girmişiz... Onlar taksi almışlar, otomobil değil... Sen de «gördün mü, bizi taklit ediyorlar.» deyip durdun...

HAMDİ

Hanım, bu lâkırdıyı ben değil, galiba sen söyledin.

MUAZZEZ

Haydi canım, ben bilmez miyim... Otomobil onların nesine diyen sen değil miydin? Hattâ kim bilir Hacı Bey nereden çalıp çırpmıştır diye de ilâve ettin...

HAMDİ

Muazzez...

MUAZZEZ

Sus... İnsan sonradan inkâr edeceği sözü söylememeli... (Kendisini minderin üzerine atarak) Oh ne kadar yorgunum... Bir hafta sırtüstü yatacağım... Ah ne olur, konforlu bir eviniz olsaydı... Paris'in, Londra'nın, İsviçre'nin, Almanya'nın, Belçika'nın o lüks otellerinden sonra darılmayın amma eviniz bana pek kasvetli geldi.

HAMDİ

Muazzez... (Lâkırdıyı değiştirmek arzusuyla) Hele benim yorgunluğumu sormayın Nuriye Hanım... Güya istirahat ve eğlence seyahatine çıktık. Her şehirde bütün gün ömrümüz hanımın arkasında mağaza mağaza dolaşmakla geçti... Ömrümde bilmem, ayaklarımın altı su topladı. Paket taşımaktan kollarımda derman kalmadı... Sonra Muazzez'in tuhaf bir huyu var, her gördüğü şeyi almak istiyor. Sanki kıtlıktan çıkmış.

MUAZZEZ

Haydi haydi yine yalanlara başlama... Duyan da karısına pek çok bir şeyler almış sanacak.

HAMDİ

Allah gözünü doyursun hanım, sarfettiğim para 15.000 lirayı geçti, daha ne alacaktım?

MUAZZEZ

Mübalâğa ediyorsun. Roma'da beğendiğim o kolye-yi aldın mı?

HAMDİ

Tam 12 tane kolye aldım.

MUAZZEZ

Ama Roma'daki başkaydı. Sonra Paris'te istediğim tuvaleti de almadın.

HAMDİ

Hanımın bir bavul dolusu elbise aldım. Sekiz mi, on mu? İki kürkü de unutma...

MUAZZEZ

Ama Paris'teki başka idi. Sonra Frankfurt'taki beğendiğim tuvalet takımını da almadın...

HAMDİ

Hanımın koyacak yerimiz kalmamıştı. Üç tane tuvalet takımın var...

MUAZZEZ

Ama Frankfurt'taki başka idi... Sana bir türlü alıdım... Mademki almadın o halde öyle yüksekten atma tüccarım tüccarım diye... Herkes bir şey sanarak Çeneli tut...

SEKİZİNCİ MECLİS**(Evvelkiler, sonra Hacı Bey)****HACI BEY**

(Kapıdan girerek) Hoş geldiniz çocuklar... Nasıl oldu da bize indiniz? Nasılsın Muazzez?...

MUAZZEZ

Öpeyim ağabey.

HACI BEY

Hoş sormaya da lüzum yok ya... Sıhhatin yerinde maşallah... Yaş elliyi geçti amma görüyorum, yirmisinde gibi giyinmekte berdevamsın...

MUAZZEZ

İlâhı ağabey, yaşın ehemmiyeti olur mu? Ben kendimi yirmisinde hissediyorsam kimin ne söylemeye hakkı var?

HACI BEY

Doğru... Bu ne kadar çok eşya yahu... Şehirden şehire bunları nasıl taşıdınız?

HAMDİ

Muazzez'e kálsaydı beş misli daha alacaktı.

OYA

15.000 lira para sarfetmişler baba, halam kendine 10 kat elbise, iki kürk, 12 kolye, üç tuvalet almış...

NURİYE HANIM

Oya

MUAZZEZ

Canım yalan söylemiyor ki... Darılmayın çocuğa!

HACI BEY

Bilmem ama bizim enişte beye fazla yükleniyor-
sun gibime geliyor Muazzez... Biraz temkinli ol, sonra
insana görmemiş derler...

MUAZZEZ

Ağabey...

NURİYE HANIM

Hacı bey...

HACI BEY

Hakkın var hanım... Eyyy hoş geldiniz çocuklar...
Her ikinizi de gördüğüme bayağı sevindim... Hanım,
çocukları hazır mı?

NURİYE HANIM

Şimdi, beş dakikaya kadar hazırlarız... Gel Oya...
Bana yardım et.

OYA

Peki anne.

(Nuriye Hanımla Oya çıkarlar)

HAMDİ

Yani insan memlekete dönüp de hâlimizi gördük-

ten sonra yeise kapılıyor kayınbirader. Biz Avrupa'dan 500 sene geriyiz...

MUAZZEZ

Ne 500 senesi... 5.000 sene geriyiz... O Paris'teki parfümleri biz 5.000 sene sonra da yapamayız.

HAMDİ

O kadınların güzelliği, o barların, dansinglerin güzelliği, o yemeklerin, içkilerin güzelliği...

MUAZZEZ

O erkeklerin güzelliği, delikanlıların vücutlarındaki tenasüp...

HAMDİ

Muazzez...

MUAZZEZ

Ne var? Senin güzel kadınlardan bahsetmen sevap da benim erkeklerin güzelliğinden bahsetmem mi günah?...

HACI BEY

Canım durun, kavgaya başlamayın! Siz Avrupa'da yalnız güzel kadın ve erkeklere bakıp içki içerek yemek mi yediniz Allahaşkına... Yalnız barları dansingleri mi dolaştınız.

MUAZZEZ

Mağazaları da dolaştık ağabey.

HAMDİ

Hem bütün mağazaları... Kenar semtlere varınca-
ya kadar...

HACI BEY

Başka?

MUAZZEZ

Paris'te Eyfel'e çıktık.

HAMDİ

Güzel bir lokantası var.

MUAZZEZ

Berlin'de radyo kulesine çıktık.

HAMDİ

Londra'da hayvanat bahçesini gezdik.

MUAZZEZ

Bir su aygırı gördük, yüzü tıpkı Hamdi'nin yüzünü
andırıyordu.

HACI BEY

Muazzez işte bu fazla!..

MUAZZEZ

Niye ağabey, Hamdi benzerliği kendisi de kabul
etti. Değil mi Hamdi?

HAMDİ

Yok canım o kadar değil... Belki biraz andırıyordu.

HACI BEY

Başka... Başka çocuklar...

MUAZZEZ

Her taraf eğlence dolu, her taraf lüks dolu. Londra'nın bir Şanzelizesi var...

HAMDİ

Şanzelize Paris'te idi Muazzez...

MUAZZEZ

Berlin'in bir Pikadillisi var...

HAMDİ

Pikadilli Londra'da idi Muazzez...

MUAZZEZ

Aman senin işin gücün de benim yanlışımı düzeltmek... Ağabeyim nereden bilecek?

DOKUZUNCU MECLİS

(Evvelkiler, Oya ve Nuriye Hanım)

(Oya ve Nuriye Hanım girdikleri odadan çıkarlar)

NURİYE HANIM

Odanız hazır Muazzez... Haydi eşyanızı taşıyalım. Siz de belki soyunup dökünmek istersiniz...

MUAZZEZ

Banyo yok değil mi sizin evde?

NURİYE HANIM

Yok amma, hamam var.

MUAZZEZ

Ya sıcak su?

NURİYE HANIM

Beş dikakada ısıtırız.

MUAZZEZ

(Sitemli bir eda ile) Ben sana söylemiştim Hamdi.

HACI BEY

Muazzez, 30 yaşına kadar evinde banyo mu vardı kızım? Hamdi Beyi buluncaya kadar açtığın musluktan sıcak su mu akardı kardeşim?... Yoksa kuyudan elceğizinizle su çekip de çinko depoları sen kendin mi doldurdun? Hacı Beylerin kızı olduğunu unutmuşa benziyorsun. Unutma... Sakın unutma!

MUAZZEZ

Aman rica ederim bu Hacı Beyler sözünü bir daha tekrarlama ağabey... Tüylerim ürperiyor, midem bulanıyor, içimde fenalıklar geliyor.

OYA

Nasıl ben sana söylememiş mi idim baba?... Bu konuşmanın söylenişinde bir şey var, ne bileyim, asabım bozuluyor.

HACI BEY

Vay vay vey vay...

NURİYE HANIM

Hacı Bey.

(Hacı Bey müstesna, hep birlikte eşyaları Muazzez'in odasına naklederler. Biraz sonra Oya ile Nuriye Hanım çıkararak mutfığa giden koridorda kaybolurlar)

ONUNCU MECLİS

(Hacı Bey, sonra Mücteba, Ali Birinci)

(Kapının zili çalınır)

HACI BEY

Yine kapı çalınıyor... Allah Allah ne oldu bugün bizim eve? (Başını pencereden uzatarak) Kimi istiyorsunuz?

MÜCTEBANIN SESİ

Sizi...

HACI BEY

Ben kimim?

MÜCTEBANIN SESİ

Adınız Hayri, amma size sadece Hacı Bey diyorlar. Canım beni tanımadınız mı?

HACI BEY

Gözüm ısırıyor amma... Kusura bakmayın... Bir dakika... (Kapıyı açmaya giderken) Şoför değil, ben-zinci değil, garaj sahibi değil, lâstikci, yedek parça sa-

tan, tamirci ustası değil. Peki amma beni tanıyan ve benim tanımadığım bu adam kim?

(Sahne bir müddet boş kalır. Sonra Mücteba önde Hacı Bey arkada girerler)

MÜCTEBA

Canım nasıl tanımazsınız? Hele biraz düşünün... Dikkatli olun, şöyle biraz hafızanızı araştırın.

(Hacı Bey düşünürken Mücteba duvarları eliyle yoklar, merdiven basamaklarının sağlamlığını ayağı ile muayene eder)

HACI BEY

(Onu gözüyle takip edip nihayet dayanamıyarak) Affedersiniz, bir sual soracağım, merak oldu... Ne yapıyorsunuz öyle?...

MÜCTEBA

Canım siz düşünün hele... Ne üstünüze vazife... (Mücteba kapı ve pencereleri muayene eder)

HACI BEY

Düşüneceğim, düşüneceğim amma sorması ayıptır, ilk geldiğiniz bir evin orasını burasını öyle gıdıklar gibi yoklamaya ne hakkınız var?

MÜCTEBA

Ooco... Çok hakkım var. Anlarsınız. Hele siz düşünün...

HACI BEY

Aah nafile... Bulamayacağım... Ne kadar gayret sarfetsem boş... İsiminizi bana bağışlar mısınız?

MÜCTEBA

Mücteba... Mücteba Âli Birinci... Yine tanıyamadınız mı?

HACI BEY

Vallahi benim Mücteba isimli hiç bir tanıdığım yok. Sakın sizin Hacı Bey isimli iki tane tanıdığınız olmasın!

MÜCTEBA

(Ayaklariyle döşemeyi muayene ederken) Yok...

HACI BEY

Çok garip...

MÜCTEBA

(Muayenesine devam ederek) Ev sağlama benziyor.

HACI BEY

Sanırım... Fakat size ne?

MÜCTEBA

Bana mı ne? Anlarsınız. Düşündünüz mü?

HACI BEY

Düşündüm.

MÜCTEBA

Netice...

HACI BEY

Sıfır.

MÜCTEBA

Dikkat edin, hafızanız çok zayıflamış... Galiba göründüğünüzden daha yaşlısınız.

HACI BEY

Belki haklısınız, af buyurun.

MÜCTEBA

Canım otomobilinizi sigorta ettirdiğiniz gün şirket-te tanışmadık mı? Sizin muamelenizi ben yaptım.

HACI BEY

Hatırlıyorum... Tamam hatırlıyorum... 10 dakika evvel görmüş gibi şimdi zatîâlinizi hatırladım. Hay Allah... Ha ha ha hayyy...

MÜCTEBA

Niye gülüyorsunuz?

HACI BEY

Demin kapıda zatîâlinizi görünce şoför dedim olmadı, benzinci dedim tutmadı, lâstikçi, garaj sahibi, tamirci diye saydım da sigortacıyı unuttum... Asıl en mühimi ona gülüyorum. Af edin hafıza zayıflığı değil, gaile çokluğu... Gaile çokluğu...

MÜCTEBA

Gaile çokluğu mu? Sizin gibi tekaüt olmuş, elini oteğini her şeyden çekmiş bir adamın ne gaillesi olur? A beni bayağı meraklandırdınız... Kuzum ne gaileniz var? Söyler misiniz? Bunu söylemeye biraz da mecbursunuz. Çünkü malûm ya bir sigorta şirketi, müşterilerinin bütün ahvali hususiyelerine vâkıf olmak ister. Ne gaileniz var?

HACI BEY

Canım mühim bir şey değil... Ne gaillesi olacak, geçim gaillesi... geçim gaillesi...

MÜCTEBA

Parasız mısınız?

HACI BEY

Oldukça.

MÜCTEBA

Sakın otomobilinize bir şey yapıp şirketten para sızdırmaya kalkışmayın.

HACI BEY

Efendim?

MÜCTEBA

Şıp diye yakalanırsınız...

HACI BEY

Ne münasebet? Böyle şeyler nereden aklınıza geliyor. Bende öyle şeyler yapacak hâl var mı?

MÜCTEBA

Hâl mi? Bu, hâl mes'elesi değil azizim mal mes'elesi... Biz ne hâli vakti yerinde hilebaz insanlar gördük... Daha bugün bir tanesini yakaladım. Vak'a çok enteresan... Anlatayım mı?

HACI BEY

Aman lütûf buyurun.

MÜCTEBA

Duyunca şaşacaksınız...

HACI BEY

Ne diyorsunuz?...

MÜCTEBA

Dinliyor musunuz?

HACI BEY

Tekmil kulak kesildim.

MÜCTEBA

Kadıköy'ünde oturan, siz boyda, siz yaşta hâli vak-ti yerinde bir adamın iki tane otomobili var.

HACI BEY

Adam, adama benzer ya...

MÜCTEBA

Şüphesiz... Bu otomobillerden birini sigorta ettiri-yor ve sigorta ettirdiği otomobilin bütün parçalarını sökerek birer birer satmaya başlıyor. Ta çıplak karo-seri kalıncaya kadar... Ondan sonra bu çıplak karoseri-yi bir gece öteki otomobili ile Kartal'a götürüyor. İs-sız bir sahile otlar arasına atıyor.

HACI BEY

Eyyy aman ne garip vak'a... Sonra?

MÜCTEBA

Garip ya... Ertesi sabah polise ve şirkete müraca-

at ederek sigortalı arabasının çalındığını ihbar ediyor... Polis, tabii tahkikata başlıyor. Fakat bir neticeye varamıyor. Bir ay sonra da tahkikatın hitam bulduğunu, arabanın ele geçirilemediğini bir teskere ile şirkete bildiriyor. Şirket de adama bugün için «gel paranı al» diyor. Diyor amma bu sabah şirkete bir ihbar vaki oluyor. Halikeyyiyet böyle böyle diyorlar. İş bana havale ediliyor. Kartala gidip otlar arasındaki karoseriyi buldum. Hiç elimden kurtulur mu? Savcıyı da götürdüm. Sizin anlayacağınız adam yakalandı. Dolandırıcılıktan en az altı ay yiyecektir.

HACI BEY

Ne diyorsunuz?... Vah vah vah... Hay akılsız adam hay... Peki amma af buyurun bir sual aklıma geldi... İhbar vaki olmasaydı tabii siz parayı verecektiniz...

MÜCTEBA

Belli olmaz... Belli olmaz... Dünyada mükemmel cinayetler yoktur, derler. Emin olun mükemmel sigorta hilesi hiç yoktur. Nasıl olsa günün birinde meydana çıkardı. Çünkü bizler daima tetikteyizdir. Daima dinleriz, daima araştırırız, daima soruştururuz. Bazen bir işin esrarı on sene sonra aydınlanır.

HACI BEY

Ya... Demek böyle... Demek yakalanmak mukadder...

MÜCTEBA

Mukadder ya...

(Döşeme tahtalarına takılan gözleri bir müddet o şekilde kalır)

HACI BEY

Ne bakıyorsunuz?

MÜCTEBA

Bugün biraz evvel buraya iki, üç kişi misafir gelmiş...

HACI BEY

Ne bildiniz?

MÜCTEBA

Döşemede hafif çamurlu ayak izlerini görmüyor musunuz?

HACI BEY

Himmmmm...

MÜCTEBA

(Havayı koklayarak) Öğleye lâhana dolması var galiba...

HACI BEY

Ne dediniz, ne dediniz?

MÜCTEBA

Canım kokuyu duymuyor musunuz? Havayı biraz koklasanıza...

HACI BEY

Kuzum siz polis hafiyesi misiniz?

MÜCTEBA

Hayır, sigorta memuruyum. Bir sigorta memuru-

nun burnu bir tazi burnu gibi, kulakları radyo anteni gibi olmalı... Gözleri projektör gibi karanlıkları delmeli... Bir sigorta memuru mütecessis olmalı... Bir sigorta memuru üstüne vazife olan olmayan her şeye karışmalı, bir sigorta memuru konuşmasını değil, dinlemesini bilmeli... Bendeniz öyleyimdir.

HACI BEY

Müşerref olduk. Zatiâlinizi tanıdığımı çok memnunum beyefendi... Fakat biz lâkırdı arasında asıl mes'eleyi unuttuk. O kadar güzel konuşuyorsunuz ki, kulu-nuzu aptala döndürdünüz... Maksadı ziyaretiniz?

MÜCTEBA

Ha... Anlayın bakalım...

HACI BEY

Onu da ben mi anlayacağım?... Lâhavle...

MÜCTEBA

Tabii siz...

HACI BEY

(Kendi kendine) Yok hayır olamaz... Çok erken.

MÜCTEBA

Çok erken ne demek? Hayır olamaz dediniz. Olamayan ne? Lütfen ızah eder misiniz?

HACI BEY

Efendim telâşlanmayın.

MÜCTEBA

Yok telâşlanmıyorum... Benim hâlim öyledir... Bir sigorta memuru daima telâşlı olmalı...

HACI BEY

Demin benim bunamış olmam ihtimalinden bahsettiniz de şimdi bu yeni imtihan karşısında o ihtimal aklıma geldi, tabii aklım başımda, onun için olamaz, erken dedim...

MÜCTEBA

Ha... Şu mes'ele... Nafile zihin yormayın Hacı Bey... Bulamazsınız... Akıl var, yakın var, sizin yerinizde ben olsam, ben de bulamam... Ben bugün bu evi satın aldım.

HACI BEY

Ne dediniz, ne dediniz?

MÜCTEBA

Benim şahsımda yeni ev sahibinizi selâmlıyabilirsiniz... Yukarı katta oturan ev sahibeniz Hatice hanım bu evi 15000 lira bedel mukabilinde bendenize sattı. Tapuda takrir muamelesini bugün yaptık. Yarın onun oturduğu kata ben taşınıyorum. İş biraz aceleye geldi, evi görmedim, tellâlnın tarifi ile iktifa ettim amma herif doğru adamdır. Kendisine itimat ederim... Evet yarın üst kata ben taşınıyorum. Fakat merak etmeyin... Bekârımdır. Tek başıma ikamet ederim. Onun için sizlere bir rahatsızlık vesilesi olmayacağım. Bekârımdır, dedim, çünkü kadınlardan nefret ederim. Kanuna, dine, ahlâkıyatta, içtimaî nizamı sıkı sıkıya bağlı bir adamım... Amma körü körüne sadık... Kıl kadar ayrılmam. Allah korkusu, kanun endişesi nizam ve intizam sevgisi... İşte benim şiarım... Zaman bir acaip oldu. İnsanlar dinî, ahlâkî, içtimaî bağlara gittikçe daha fazla sarılacaklarına bunlardan sıyrılmak için olanca gayretlerini harcıyorlar... Bâtar bu cemiyet... Bilhassa ka-

dınlar... Kadın denilen mahlûk dünya yüzünde kalmadı... Kaldı mı? Size soruyorum.

HACI BEY

Bilmem... Bana var gibi geliyor.

MÜCTEBA

Hayır, kalmadı... Kadınların hepsi birer dişi oldular... Evet sadece birer dişi... Kadınlık bir mazi hatırası... Namus, iffet, ismet... Kadın bu mukaddes mefhumları unutalı yıllar oluyor...

HACI BEY

Yok canım, biraz da mübalâğa ediyorsunuz gibime geliyor.

MÜCTEBA

Onlara baktıkça tiksiniyorum, iğreniyorum, tüyleirim diken diken oluyor... Adetâ hasta oluyorum...

HACI BEY

Öyle ise siz de bakmayın!

MÜCTEBA

Bakmıyorum... Bakmıyorum... Kadınsız bir memleket bulsam Vllâhi oraya hicret edeceğim... İşte Hacı Bey ben bu yüzden bekârim... Ne o, ev sahibiniz olmadıktan pek de memnun görünmüyorsunuz. Yoksa benden hoşlanmadınız mı? Halbuki ben sizi çok sevmiştim.

HACI BEY

Aman efendim, memnun olmamak ne kelime... Bayağı sevindim bile... Dünyalar benim oldu diyebili-

rim... Varolun, sağolun... Her gün her saatta sizi tepemizde hissetmek bizler için bir emniyet sebebi, bir inşirah kaynağı olacak...

MÜCTEBA

Eksik olmayın... Eski konturatınızı görebilir miyim?

HACI BEY

Eski konturat mı?

MÜCTEBA

Hatice hanımla yaptığınız canım...

HACI BEY

Ha, başüstüne... İçeride getireyim...

ON BİRİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Oya).

OYA

Baba, annem seni çağırıyor.

HACI BEY

Misafirim var kızım, söyle gelemem... Sonra...

MÜCTEBA

Kerime mi?

HACI BEY

Evet, kerime cariyeniz...

MÜCTEBA

Maşailah... Maşallah... Memnun oldum... Kaç yaşında?

HACI BEY

On iki...

MÜCTEBA

Vaktinden evvel serpilmiş... Doğrusu hasna ve müstesna... Tebrik ederim.

HACI BEY

Ben şu konturatı alayım...

MÜCTEBA

Olur...

(Hacı Bey yatak odasına girer)

ONİKİNCİ MECLİS

(Mücteba, Oya)

MÜCTEBA

Gel bakayım şöyle yanıma hanım kızım... Adın ne senin?

OYA

Oya efendim...

MÜCTEBA

Gel... Daha gel... Sıkılma... Ben artık sizin yabancıınız değilim... Ne güzel yanakların var senin? (Yanaklarını makaslar).

OYA

(Yanağını ovalayarak) Of canımı acıttınız:
(Oya koşarak çıkar, Hacı Bey girer).

ONÜÇÜNCÜ MECLİS

(Hacı Bey, Mücteba)

HACI BEY

İşte konturat...

MÜCTEBA

Konturat mı? Hangi konturat... Ha... Peki... Şimdi müsaade ederseniz ben yukarı kata çıkıp bir göreyim, burasının aynıdır değil mi?

HACI BEY

Aynıdır... Şey değildir... Tabii az çok fark vardır demek istiyorum.

MÜCTEBA

Pek âlâ biraz sonra görüşürüz...
(Çıkar).

HACI BEY

Allahım, nedir bu zulmün bana... Tam otomobili denize yuvarlayacağımız gün sigorta şirketi memurunu bana ev sahibi diye yollamak... Anladım beni imtihan ediyorsun... Fakat ben Eyüp Peygamber değilim Allahım... Her şey sana malûm amma bunu bilmiyorsun... Bende takat kalmadı... Sıfırı tükettim ben, sen bana acı Yarabbi...

ONDÖRDÜNCÜ MECLİS

(Hacı Bey, sonra Muazzez, Haındi, sonra
Oya ve Nuriye Hanım)

(Muazzez bir kucak dolusu eşya ile arkasında kocası olduğu hâlde odasından çıkar. Ayağına bir pantolon, sırtına pantolon renginde bir süveter geçirmiştir. Ayakları çıplaktır.)

HACI BEY

Kız bu kıyafet ne?

MUAZZEZ

Aaa... Ağabey, sen de pek taşralı gibi konuşuyorsun. Avrupada kadınlar şimdi bu kıyafetle sokaklarda dolaşıyorlar. Bak sana neler getirdim.

HACI BEY

Bana mı? Ne zahmet... Adam hiç bir şeye lüzum yoktu.

MUAZZEZ

(Göstererek) Evvelâ otomobilde giymek için bir kasket...

HACI BEY

Ha... Ya... Hakikaten kasketim yoktu. Teşekkür ederim.

MUAZZEZ

Sonra otomobil kullanırken rüzgârdan korunmak için bir gözlük... Bütün yarış otomobili, bütün motosiklet kullananlar bu gözlüğü takıyorlar.

HACI BEY

İşte buna pek sevindim... Hakikaten çok pek çok ihtiyacım vardı... Gözlüksüz ne yapacağım diye düşünüyordum.

HAMDİ

Öyledir... Öyledir...

MUAZZEZ

Sonra volan için sarı bir çift eldiven... Şıklık için şart.

HACI BEY

Bak hele bak... Demek artık direksiyon kullanırken ellerim nasırlanmıyacak... Oh oh oh sayenizde en büyük endişeden kurtuldum...

MUAZZEZ

Sonra bir tulum...

HACI BEY

O ne için o...

MUAZZEZ

Bilmez gibi söylüyorsun ağabey... Otomobilin yalnız sefası sürülmez, cefâsı da çekilir... Arabanı tamir ederken, temizlerken, muayene ederken cilâlarken giyeceksin...

HACI BEY

Mükemmel... Çok mükemmel... Sizlere nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, beni ihya ettiniz.

HAMDİ

Estağfurullah...

MUAZZEZ

Dur daha bitmedi, bu da otomobilde dizlerinin üzerine örtmek için bir battaniye... Bütün ihtiyar kibarların battanileri var...

HAMDİ

Eldivenlerle aynı renk... Asorti...

HACI BEY

Elbet aynı renk olacak... Canım dedim ya benim kardeşim başkalarının kardeşleri gibi yalnız münasebet-sizlik yapmaya memur değildir.. İncedir, zekidir, buluş sahibidir, her şeyi tam zamanında yapar..

MUAZZEZ

Haydi ağabey şunları giy ve tak da görelim...

HAMDİ

Ne olur sahi... Ben de merak ediyorum...

HACI BEY

Yapmayın çocuklar... Şimdi sırası değil... Sonra...

MUAZZEZ

Ne olur, ben rica ediyorum...

HAMDİ

Hatırımızı kırmayın... Ne olursunuz?

MUAZZEZ

Tulumu bu kıyafetinin üstüne geçireceksin...

HAMDİ

Haydi biz yardım edelim...

MUAZZEZ

(Kasketi başına geçirerek) Tastamam... Canım benim gözüm gözdür göz... Ağabey şöyle biraz yana yık kasketi...

HACI BEY

Niye?...

MUAZZEZ

Daha eksantrik olacaksın.

HACI BEY

Ha, öyle ise yıkalım. Tabii bilhassa bana eksantriklik lâzım... Oldu mu?

MUAZZEZ

Bravo... Şimdi gözlükleri de tak... Eldivenleri de giy... Tamam... Sıra tulumu geldi.

HACI BEY

Onu giymesek olmaz mı?

MUAZZEZ

Aaa... Asıl o lâzım... Otomobil sahibi olduğunu belli edecek o...

HACI BEY

Peki, giyelim...

MUAZZEZ

Nuriye abla, Oya... Koşun... Gelin...

ONBEŞİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, Nuriye Hanım, Oya, sonra Arif,
sonra Mücteba)

(Nuriye Hanım, Oya mutfaktan çıkarlar).

MUAZZEZ

Bakın ağabeyime Avrupa'dan getirdiğim şeylere...

OYA

Aaa aman bəbam ne komik olmuş...

HACI BEY

Kız ağzını yırtarım...

NURİYE HANIM

Aman Hacı Bey kızın üzerine bu hâlinle yürüme...
Bir tarafına bir şey olur... Beni bile korkutuyorsun...

MUAZZEZ

Nasıl abla güzel değil mi?

NURİYE HANIM

Güzel çok güzel amma bu kıyafet niçin?

MUAZZEZ

İlâhi abla, bilemedin mi? Öyle ya daha alışamadınız... Pardon... Mazursunuz... Otomobil için ayol...
(Kapının zili çalınır)

NURİYE HANIM

Afif'dir. Mutlaka odur.

OYA

(Pencereden bakarak) Anne müjde ağabeyim geldi...

(İkisi birden dışarıya koşarlar, biraz sonra önde Afif olmak üzere üçü de geri dönerler. Afif'in valizini en arkada Oya taşımaktadır.)

HACI BEY

Gel bakalım evlâdım, gel Afifciğim... Seni bir öpeyim...

AFİF

Baba bu ne hâl?

MÜCTEBA

(Merdivenin başında belirerek) Nereden yakaladınız bu herifi... Pencereden mi giriyordu?... Polise haber... Hemen polise haber... Eşyalarınız sigortalı mıydı?

AFİF

(Annesine) Babama ne olmuş?

HACI BEY

Otomobilzede olduk oğlum, otomobilzede olduk...

PERDE

İKİNCİ PERDE

(Üç ay sonra aynı salon, vakit gece yarısına yakın... Lâmbalar sönüktür... Pencerelelerden içeri hafif bir ışık süzülür. Merdivenin ortasında Mücteba, ayakta kollarını göğsünde çaprazlama kavuşturmuş, bir heykel gibi hareketsiz durmaktadır.)

BİRİNCİ MECLİS

(Mücteba, Hacı Bey, Nuriye Hanım, Hamdi, Muazzez, Oya girerler. Hacı Bey hafifçe çakır keyiftir.)

HACI BEY

(Karanlıkta kapıyı açıp içeri girdikten sonra geri dönerek) Durun çocuklar. Siz yerlerinizden kımıldamayın. Ben elektrik düğmesini bulup çevireyim. Geçtim, bir yere takılır düşersiniz de başıma iş açarsınız... (Karanlıkta ilerlerken şarkı söyler) Üsküdüre giderken aldı da bir yağmur... Nerede bu cenabet düğme... Üsküdüre giderken... Hah buldum... (Düğmeyi çevirir).. Ay... Hay Allah ödümü patlattın. Mücteba Bey Orada karanlıkta ne yapıyorsunuz kuzum?

MÜCTEBA

Sizi bekliyordum... Çok geç kaldınız... Merak ettim.

HACI BEY

Evet farkındayım... Efendim nikâhtan sonra şöyle biz bize bir lokantada yemek yedik. Tabii gelin ile güvey de beraber... Sonra biz eve döndük, onlar otomobil ile boğaza gittiler.

OYA

Bonsuvar Mücteba Bey...
(Mücteba başı ile sert mukabele eder)

HACI BEY

Oya..

OYA

Ne var baba?

HACI BEY

Akşam şerifler hayır olsun...

OYA

Dilim alışmış işte baba... Bir türlü düzeltemiyorum

MUAZZEZ

Varsın düzeltmesin ağabey, bütün Avrupa'da bonsuvar diyorlar. Akşam şerifler hayrolsun denildiğini hiç duymadım.

MÜCTEBA

Ziyafet parasını tabii siz verdiniz değil mi Hacı Bey?

HACI BEY

Tabii ben verdim.

MÜCTEBA

Şirketten aldığınız tazminattan...

HACI BEY

Şirketten aldığım tazminattan... Ne olacak? Kumum bu suali günde kaç defa soracaksınız? Evet nikâh masrafları için oğluma yardım ettim. Şirketten aldığım tazminattan... Nikâh için kendime bu siyah elbiseleri yaptırdım. Şirketten aldığım tazminattan... Karımla kızım da baştan aşağı yeniden giyindiler. Şirketten aldığım tazminattan... Her gün yemek yiyorum, rakı içiyorum, su içiyorum, şirketten aldığım tazminattan... Daha diyeceğiniz var mı?

(Mücteba hiç bir şey söylemiyerek dimdik merdivenleri çıkar).

HACI BEY

Tuhhh okudu herif gecenin içine... Hay Allah kah-
retsin...

NURİYE HANIM

Bugünlerde bir suratı var yine amma bilmem sebebi nedir?

MUAZZEZ

Acaba biz misafirliği uzattık da ondan mı?

HAMDİ

Eğer ondansa biz de muvakkaten bir şey verelim. Ticaret hayatı böyle işte... Bir buğday işi üç aydır beni buraya bağladı. Üç gün için uğradık, üç ay kaldık...

NURİYE HANIM

Yoo sanmam, onun için olduğunu sanmam. Bu adamın biraz da tabiatı böyle...

HACI BEY

Bütün tabiatsızlar da bizi bulur. Ne dersiniz? Tak-sirat!

HAMDİ

Ben şarabı fazla kaçırdın galiba ,müsaadenizle der-hâl yatacağım...

HACI BEY

Tabii, keyfinize bakın!

MUAZZEZ

Ah nerede Fransa'nın şarapları, nerede buradakiler...

HAMDİ

Yoo öyle deme ya Muazzez... Bu geceye doğrusu diyecek yoktu. Nikân töreni de pek güzel oldu, yemek de enfesdi, şahane bir gece geçirdik. Allah ikisini de bir yastıkta kocatsın...

NURİYE HANIM

Amin...

MUAZZEZ

Canım tuhafısın Hamdi, şarabı ağabeyim yapmıyor ki ben şarap kötü idi deyince alınsın... Paris'te bir spa-ten şarabı içmiştik...

HAMDİ

O bira idi Muazzez.

MUAZZEZ

Peki ne idi bizim içtiğimiz şarabın adı?

HAMDİ

Çok... Bir defa içmedik ki... Bordo var, burgoyun var....

MUAZZEZ

Canım kırmızı kırmızı...

HAMDİ

Hepsinin kırmızısı da var, beyazı da...

MUAZZEZ

Seninle de konuşulmuyor ki bu akşam... Sinirime dokunmaya başladın. Ben yatıyorum Allah rahatlık versin.

HAMDİ

Allah rahatlık versin...

NURİYE HANIM

Cümleye.. Hava soğuk, pencerenizi kapamayı unutmayın.

HACI BEY

Allah rahatlık versin.

(Muazzez ve Hamdi kendi odalarına girerler)

NURİYE HANIM

(Oya'ya) Haydi kızım sen de yat...

OYA

Bunnüi, şey hayırlı geceler baba...

HACI BEY

Hayırlı geceler kızım...

(Oya çıkar).

İKİNCİ MECLİS

(Nuriye Hanım, Hacı Bey)

HACI BEY

(Merdiven başına kadar gidip Mücteba'nın dinleyip dinlemediğine baktıktan sonra) Of mahvetti geceyi herif... Bende artık uyku yok... Tam üç ay evveldi... Üç ay evvel bu gece... Yine böyle hafif hafif yağmur yağıyordu. Dağ gibi delikanlıyı Boğaz sularına gömdük... İçimde bir ateş... Geçmiyor, sönmüyor Bu vicedan azabı her şeyden, parasızlıktan da borçlu olmaktan da betermiş... Keşki yine parasız olsaydım, yine bonoları nasıl ödeyeceğim diye saçlarımı yola yola düşünseydin...

NURİYE HANIM

Canım, Hacı Bey sen biraz işi mübalağa ediyorsun gibi geliyor bana.. Senin ne suçun var bunda... Bütün kabahat rahmetlide... Hiç gece vakti, hem de yağmur yağarken boğazda otomobil o kadar sür'atle sürülür mü? O kendi kendisine etti.

HACI BEY

Ah hanım, bilmiyorsun, işin iç yüzünü bilmiyorsun... Keşki onun yerine ben ölseydim... Vicdan azabı ölümden de beter... (Cebinden bir resim çıkararak) Bak, resmini kalbimin üstünde taşıyorum... Şuraya bak, ne asil, ne güzel, ne munis bir çehre değil mi?... Kibar, civanmert, temiz... Su gibi temiz... Yüzüne karşı aptal diye bağıırdım da evlâdım bir kere olsun başını kaldırıp cevap vermezdi. Kızmazdı, küsmezdi... Bir daha kimseye böyle muamele edersem Allah belâmı versin! Bari aptal olsaydı şimdi biraz teselli bulacaktım... Ben ondaki zekâyı kimseciklerde göremiyorum... Ya hâli, tavrı, ya namusu... Onun gibi namuslu delikanlı nerede şimdi? Ah hanım, bilmezsin, ciğerim yanıyor... Evlâdım ölseydi ancak bu kadar yanardım... Onu ben öldürdüm hanım... Ya Ben kâtilim... Ben razı olup yollamasaydım o şimdi sağ olacaktı.

NURİYE HANIM

(Merdiven başına kadar gidip geldikten sonra) Aman Hacı Bey neler söylüyorsun... Ağzından çıkan kulağın duymuyor, galiba... Yavaş kuzum...

HACI BEY

Kasketi oracığa, rıhtım üzerine düşmüş... Araba denize giderken demek kapıdan çıkamadı. Eli dışarıda idi de kasket fırladı... Bulup bana getirdiler. Nüfus kâğıdı da içinde... Mikanın altında... Onu mübarek bir emanet gibi saklıyorum...

NURİYE HANIM

Ölümlle oğlumuzun saadetini temin ettiği için ben de onu şimdi eskisinden daha çok seviyorum. Kim kimin ölümünü ister. Tabii ölsün istemezdim. Fakat bu-

gün öldüğü için memnunum.. Amma şu Allahın hikmetine bak sen, oğlumuz bir kızı seviyor, fakir ailedendir, terbiyesi kıttır diye almasına mâni oluyorsun. Oğlan alıp başını gidiyor. Ankara'da iş tutuyor. Sen günün birinde tekaüt olup bir otomobil alıyorsun. Şoför bir kaza neticesinde ölüyor. Dul karısı bize sığınıyor. Oğlumuz da mezuniyetini geçirmek üzere baba ocağına dönüyor. Bir de bakıyor ki şoförün karısı kendi eski sevgilisi... Haydi bu sefer sen bu kadını al diye üstüne varıyorsun... Allahın büyüklüğü bunlar hep, Allahın büyüklüğü Hacı Bey... Allah sana öyle bir ders verdi ki.. Sen mi bu delikanlı ile kızı birbirinden ayırdın, ya kulum, sana öyle bir iş edeyim ki, tükürdüğünü öyle bir yalatayım ki gör dedi...

HACI BEY

Başka türlü yapamazdım ki hanım... O şimdi bana bir vedi'a... O evin içinde boynu bükük gezinmiyor muydu benim içim kan ağlıyordu... Ah nasıl razı oldum, Aziz'in Boğaza gitmesine nasıl razı oldum? (Resme bakarak) Şu gözlere bak hanım, ahû gözü gibi... Sanki canlı... Mükedder, nemli... Gözlerinin içine bakıyorlar ve sanki konuşuyorlar... «Ağabey niçin yapıydın bu işi bana...» Ah Aziz... Ah evlâdım...

NURİYE HANIM

Nikâhda oğlumuzla gelinimiz ne kadar güzeldiler değil mi?

HACI BEY

Ya ya öyle...

NURİYE HANIM

Haydi artık sen de yat... Bugünkü fazla sevinç sa-

na dokundu... Yaş ilerledi, ne kadar olsa artık hiç bir şeyin fazlasına gelemiyoruz... Oğlumuzla gelinimiz otomobil gezintisinden neredeyse dönerler. Seni burada görmesinler. Odalarına çekilirken belki utanırlar...

HACI BEY

Utanırlar mı dersin?... Hakkın var... Peki, beş on dakika sonra ben de yatarım... Haydi sana Allah rahatlık versin... Elektriği söndür istersen. Şu minder üstünde biraz dinleneceğim.

NURİYE HANIM

Peki sen bilirsin. Allah rahatlık versin...
(Elektriği söndürerek çıkar).

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Hacı Bey ve Otomobili)

(Hacı Bey bir müddet gayet haliften şarkı söyler... Söylerken söylerken durur, düşünür, sonra tekrar söylemeğe başlar ve nihayet dalar, horlar).

HACI BEY

Kâtibimin setresi uzun... Hay Allah... Şu Mücteba denilen herif... Kâtibimin setresi uzun eteği çamur... Sen bilirsin Yarabbi... Sen bilirsin Yarabbi... Kâtibimin... (horlamaya başlar).

((Bütün hızı ile işlemeğe başlayan ve birden duran bir motör gürültüsü duyulur ve derinden gelen madeni, monoton bir ses konuşmaya başlar)).

OTOMOBİL

Burası Boğaziçi... Burası Boğaziçi... Ben 22222 plâka numaralı otomobil... 50 kulaç suyun altından konuşuyorum. Artık tahammülüm kalmadı, her şeyi anlatacağım... Bilhassa sigortacılar dinlesin... Beni duyuyor musunuz? Burası Boğaziçi... Kollarımın arasında sım-sıkı bir cesed tutuyorum... Üç aydanberi buradayız... O dağılıp çözülmeye başladı... Benim de her tarafım pas içinde... Gittikçe daha fazla yosun tutuyorum... Herkes bizim bir kazaya kurban gittiğimizi sanıyor. Yalan... Ben bir cinayete kurban gittim. Burası Boğaziçi... Ben 22222 plâka numaralı otomobil... Şoförüm ile sahibi birleşip sigorta şirketini dolandırmak üzere beni suya attılar. Şoför ben suya dalarken karaya sıçrayıp kaçacaktı Fakat kapılarımı sım-sıkı kapayarak onu bırakmadım... Bu delikanlıya acıyorum. Zavallı daha pek genç... Bıyıkları yeni terlemiş... Kabahat da onun değil ki... Kabahat asıl sahibim olacak Hacı Beyde... Her sev onun başının altından çıktı. Amma intikamımı alacağım...

HACI BEY

(Bağırarak) Yalan... Yalan... Her şey benim başımın altından çıkmadı... Her şeyi Aziz düşündü. Her şeyi Aziz yaptı...

OTOMOBİL

Ben biliyorum... Ben biliyorum... Burası Boğaziçi...

HACI BEY

Neyi biliyorsun? Hiç bir şey bilmiyorsun... Göz göre göre yalan söylüyorsun... İnsan öbür dünyada da yalan söyler mi? Utan... Utan...

OTOMOBİL

Görürsünüz intikamımı alacağım... Burası Boğaziçi... Burası Boğaziçi...

HACI BEY

Anladık otomobilsen otomobilliğini bil. Yok orada seyyah tercümanı olduysan o başka... Herşeyi Aziz yaptı.

(İşlemeğe başlarken duran otomobil sesi, Hacı Bey silkinerek uyanır).

HACI BEY

Hey Allah... Ne korkunç rüya be... Allahım ne olursun şu Mücteba kulunun canını al... Al da bütün ümmeti Muhammet, bütün cihan kurtulsun...

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Hacı Bey, Aziz)

(Pencerelerden birinin canı dışarıdan yavaş yavaş açılır ve çerçeve içinde bir karaltı görülür).

AZİZ

(Gayet kısık ve yavaş sesle) Ağabey... Ağabey...

HACI BEY

(Yerinden fırlayarak) Kim o, kimsin sen? Dur orada... Şimdi bağırırım...

AZİZ

Benim ben Aziz... Şoför Aziz...

HACI BEY

Haydi oradan... Git işine... Çekil diyorum... Zavallı Aziz öleli üç ayı geçiyor. Cesedi balıklara yem oldu.

AZİZ

Vallahi benim ağabey... Canım sesimi de tanımadın mı?

HACI BEY

Sesin mi? Yoo hayır, Aziz'in sesi değil bu? Olamaz... Onun sesi her gün kulaklarımda... Fesüphanai-iah... Fesüphanallah...

AZİZ

Canım ağabey uzattın amma... Yak elektriği de yüzümü gör... Burada tavuk gibi tünemekten yoruldum... İçeri giriyorum. Sakın bağırma... Geldiğimi kimse duymasın. (İçeri atlar) Yaksana elektriği ağabey...

HACI BEY

(Elektriği yakarak merdiven başına baktıktan sonra korka korka yaklaşır) Aziz... Aziz sen misin?

AZİZ

Benim ya ağabey...

HACI BEY

Ne malûm sen olduğun?

AZİZ

Canım yaklaştı sana...

HACI BEY

(Yanına gidip yüzüne, vücuduna dokunarak) Aziz...

AZİZ

Buyur ağabey

HACI BEY

Aziz.

AZİZ

Buyur dedik ya ağabey...

HACI BEY

Bana bir tokat atsana Aziz... Yahut çimdikle şu kollarımı.. Amma kuvvetli ha...

AZİZ

Sana bir el ense çekeyim mi ağabey?

HACI BEY

Hayır hayır kollarımı çimdikle diyorum (**Aziz çimdikler**) Daha kuvvetli... Korkma... Daha kuvvetli...

AZİZ

Ama canın acır da bağırırsın...

HACI BEY

Bağırmam... (**Aziz daha kuvvetli çimdikler. Hacı Bey kolunu ovalarken**) Aziz...

AZİZ

Ağabey, hâlâ adımı ezberleyemedin mi?

HACI BEY

(**Yere diz çöküp ellerini kaldırarak**) Yarabbi sana şükürler olsun Allahım... Kerimsin, rahimsin. adilsin

Allahım... Kulunun geçirdiği imtihanı demek artık kâfi gördün... Kâfi gördün ki rahmetini benden esirgemedin.

AZİZ

Ağabey artık yetişir Müslümanlık. Bırak konuşalım...

HACI BEY

(Birden fırlayarak) Fakat sen sağ olamazsın Azіз...

AZİZ

Niye ağabey?... İşte basbayağı sağım.

HACI BEY

Hayır, olamazsın... seyrüseferde sicilin yırtıldı, nüfus memurluğunda adın kütükten silindi, nikâh memurluğunda kaydın kapatıldı. Sağ olamazsın. hayır...

AZİZ

Peki olamam...

HACI BEY

Niçin olamazsın biliyor musun?

AZİZ

Bilmem... Sen öyle diyorsun, amma yine de ben sağım işte...

HACI BEY

Demin rüyamda otomobilin sesini duymuştum... İşte yine duyuyorum... Demek hâlâ rüya görüyorum...

AZİZ

Yok be... Ben duymuyorum... Otomobili de nereden çıkardın? 50 kulaç suyun altında...

HACI BEY

Aziz.

AZİZ

Efendim ağabey

HACI BEY

Ha şimdi sesini de benzetmeğe başladım... Fakat hayır sen sağ olmamalısın Aziz...

AZİZ

Ya öyle mi ağabey?..

HACI BEY

Hayır sağ olmamalısın... Senin sağ olman bizim için felâket demektir. Senin sağ olman hepimiz için duyulmamış rezalet demektir. Sen sağ olmamalısın! Sen de ben de hapse gireriz, oğlum ise mutlaka intihar eder.

AZİZ

Yani ne yapayım ağabey, kendimi mi öldüreyim.

HACI BEY

Ulan Aziz... Ulan herif. Azizler götürsün seni inşallah... Başına Azizler kadar taş düşsün... Ulan budala... Ulan sersem, dirilecektin bari dün dirilseydin... Dün işleri kısmen tamir etmek imkânı vardı.

AZİZ

İyi amma ben dün de diri idim ağabey... Ölmedim ki dirileyim!..

HACI BEY

Demek kazadan sağsalım kurtuldun...

AZİZ

Evet, sana evvelce söylemiştim.

HACI BEY

Hani bana mektup yollayacaktın.

AZİZ

Yazdırdım.

HACI BEY

Almadım. Alsaydım bugün başımıza gelenlerin hiç biri gelmiyecekti...

AZİZ

Yazdırdım vallahi... İşte nah cebimde duruyor.

HACI BEY

Cebinde mi duruyor?... Aziz bana öyle geliyor ki sen üç ay evvel bir parçacık daha akıllı idin...

AZİZ

Yazdırdım amma ağabey adresini bilmiyordum ki göndereyim.

HACI BEY

Hay sersem hay... Hay aptal hay... Ulan günde üç kere buraya gelmiyor muydun?...

AZİZ

Geliyordum amma ağabey, mektubu ben getirecek değildim ki... Postacı getirecekti. Semt Sultanahmet... Anladık... Ya mahalle adı ya sokak adı, ya ev numarası... Ben bunların hiç birini bilmem... Sultanahmette Hacı Bey... Sarı çizmeli Mehmet Ağa...

HACI BEY

Sultanahmette şoför Aziz'in sabahları taksi ile gidip geldiği ev diye yazsaydın mutlaka bulurlardı..

AZİZ

Yapma be ağabey... Ben o kadar meşhur adam mıyım?

HACI BEY

Koca İstanbul'da ahmaklıkta senden üstün insan var mı ki tereddüt etsinler, evlâd? Peki bırak şimdi bunları... Kazadan sonra olanları anlat...

AZİZ

İki kelime ile anlatayım... Otomobil denize yuvarlandıktan sonra yüzerek Üsküdar'a geçtim, oradan Haydarpaşa, Haydarpaşa'dan trenle ver elini Konya... Arkadaşı buldum. İri yarı bir oğlandır, hemen rahatça başa güreşebilir. İyilikte de eşi yoktur. Uzatmayalım, beraber bir garaj açtık, fakat çarçabuk iflâs ettik. Aç kalınca kalktım geldim. Bu maceradan elimde kala kala bir uydurma otomobil kaldı... Her âleti başka otomobilden aktarılmış.. Amma heyamola ile beni buraya kadar getirdi. Sokak başında duruyor.

HACI BEY

Hani bir ay zarfında gelip karını alacaktın?

AZİZ

Canım onun emniyette olduğunu biliyordum. Sana gözkulak olmanı söylemiştim.

HACI BEY

İyi haltetmiştin. Aziz sen İstanbul'da kalamazsın.

AZİZ

Biliyorum ağabey kalamam...

HACI BEY

Bu evde hele hiç kalamazsın.

AZİZ

O niye ağabey?

HACI BEY

Aziz oğlum bu evi bir sigortacı aldı. Bizim sigortayı ödeyen şirketin adamı.

AZİZ

Vay bu fena.

HACI BEY

Kendisi de üst katta oturuyor.

AZİZ

Şu adamı bir temizleyelim ağabey.

HACI BEY

Hah tamam, bak bu tedbir aklıma gelmemişti... Ulan sen sırsıklam salak bir herifsin.

AZİZ

Yahut Boğaza götürelim, sarhoş edelim, denize yuvarlayalım.

HACI BEY

Bu daha mükemmel... Öyle ya tecrübemiz de var... Hayat sigortasına kayıtlı ise sigortadan para da alırız.

AZİZ

Öyle ya... Öyle ya... İyi akıl ettin.

HACI BEY

Aziz, sen yalnız aptal değilsin, evvelce de söylediğim gibi aynı zamanda delisin... Tehlikeli, bağlanacak bir deli...

AZİZ

Canım ağabey akıl öğretiyorum sana... Delilik bunun neresinde? Otomobili denize yuvarlamayı da ben teklif etmemiş miydim? O zaman akıllı idim de şimdi mi tozuttum?

HACI BEY

Demek o zamanlar ben de deli imişim ki senin teklifini kabul ettim. Bütün başıma gelenler de senin aklına uyduğundan oldu ya... Aziz haydi taşı tarağı topla, sıvış buradan...

AZİZ

Ne vakit, şimdi mi?

HACI BEY

Derhâl, bir saniye geçirmeden...

AZİZ

Vallahi, şuradan şuraya bir adım kımıldamam... Konya'dan buraya otomobil ile geldim ağabey, adım atacak hâlim yok... Hem nereye giderim? Otele mi? Ya kalanmak için birebir...

HACI BEY

O da doğru ya... Aziz senin bu evde kalman büyük gaile olur.

AZİZ

Yok canım, benim boğazımdan ne olacak? Kuş kadar yemek yerim.

HACI BEY

Hişt, merdivende ayak sesi var... Saklan şu kanepenin arkasına... Haydi...

AZİZ

Niye be ağabey?

HACI BEY

Gözün kör olsun sersem budala... Sigortacı geliyor.

(Aziz bir kanepenin arkasına saklanır, fakat seyirciler tarafından kısmen görülmektedir.)

BEŞİNCİ MECLİS
(Evvelkiler, Mücteba)

MÜCTEBA

(Merdivenlerden dım dıklenerek) Yabancı bir ses
duydum, kiminle konuşuyordun Hacı Bey?

HACI BEY

Ben mi?

MÜCTEBA

Evet sen...

HACI BEY

Ben kendi kendimle konuşuyordum...

MÜCTEBA

Haydi canım, deliler kendi kendileriyle konuşurlar...

HACI BEY

Ha, size şimdiye kadar söylememiş mi idim, ben biraz öyleyimdir.

MÜCTEBA

Nasıl öyle?

HACI BEY

Yani zaman zaman tozudurum.

MÜCTEBA

Haydi canım, alâyetme rica ederim... Deli kime derler, nasıl olur, ben pek âlâ bilirim... Hiç deli olan adam bizim koskoca şirketi 10,000 lira kafese koyabilir mi idi? Kimdi konuşan?

HACI BEY

Belki Hamdi Beydir. Odasında karısı ile konuşuyordur.

MÜCTEBA

Yok yok Hamdi Beyin sesini tanırım... Değildi. Bu yayvan bir konuşma idi... Konuşanın şahsını bile gözlerimin önünde canlandırıyorum... Salak, sersem bir herif.

(Kanapenin arkasındaki Aziz'in hiddetle kıpırdaması).

HACI BEY

Öyledir.

MÜCTEBA

Nasıl öyledir?

HACI BEY

Yâni öyle değildir!

MÜCTEBA

Nasıl öyle değildir?

HACI BEY

Canım Mücteba Bey anlayıversene işte... Vallahi kimse yoktu. İstersen ara evi... Sana öyle gelmiş olacak...

MÜCTEBA

Hımmm... Pek âlâ... Sigortadan aldığın tazminat-
tan ne kadarı kaldı sende Hacı Bey.

HACI BEY

Yine niçin soruyorsunuz?

MÜCTEBA

Günün birinde şoför meydana çıkacak olursa... Malû ya...

HACI BEY

Efendim?

MÜCTEBA

Hapis başka amma sana aldığın parayı da ödeceklerdir.

HACI BEY

Yahu Mücteba Bey, git işine Allahasen... Haydi yat, rahatına bak... Benim çektiklerimin ve çekeceklerimin tasası sana mı düşüyor? Hele şoför meydana çıksın düşürürüz, görüşürüz...

MÜCTEBA

Pek âlâ gidiyorum... Allah rahatlık versin...

HACI BEY

Allah rahatlık versin Mücteba Bey...

ALTINCI MECLİS

(Hacı Bey, Aziz, sonra Nuriye Hanım, Oya, Muazzez, Hamdi ve Mücteba).

AZİZ

Şu herifi temizleyelim demekte haklı değil miymişim ağabey...

HACI BEY

Sus. Allah seni kahretsin... Haydi git buradan...

AZİZ

Gitmem dedik ya ağabey... İşte şuracıkta yatarım..

(Yandaki sigara iskençesini masanın üstüne koyar, bir sandalyayı da onun üstüne, bir başkasını yanına yerleştirir, böylece kendisine yer açar).

HACI BEY

Burada mı yatarsın?... Haydi be çıldırma... Kat'i-yen olmaz.

AZİZ

Yatarım yatarım ağabey merak etme kuru yerde yatmaya alışkınımdır ben... Benim için bu kadar üzölme...

HACI BEY

Aziz, dünyada olmaz, bırak onları...

AZİZ

Ayağını öpeyim ağabey rahat ver. Kündeye almış gibi fırlatıp atacakmısın beni sokağa? Şimdi yıkılacağım. Ayakta sallanıyorum. Nah işte şu halıyı da üstüme alırım.

(Altındaki halıyı çekmek isterken masa ile üstündeki sigara iskemlesi ve sandalyalar büyük bir gürültü ile devrilirler. Ses, bir top sesi gibi bütün evi cınlatır).

HACI BEY

Allahım ya bu serserinin, ya benim canımı al... Salak, sırsıklam salak, beğendin mi yaptığın işi...

(Nuriye Hanım ve Oya girerler).

NURİYE HANIM

Aman yarabbi... Aman yarabbi Aziz sen misin?

OYA

Anne felâket... Demek sağlamış...

MUAZZEZ

Ne oluyor? Bu gürültü ne? Avrupa otellerinde herkes ayacağının ucuna basa basa yürür... Bu ne saygısızlık...

HAMDİ

Zelzele oluyor sandım... Tam da yeni dalmıştım...

(Mücteba merdivende gözüdür).

MÜCTEBA

Ha... Durun mühim... Durun bakalım, kimse yerinden kımıldamasın... Hacı Bey, bu kim? Demin konuşan değil mi?

HACI BEY

Hayır... Şey evet...

MÜCTEBA

Nasıl hayır?

HACI BEY

Basbayağı hayır şey evet... Dur müsaade et de baş-

tan başlayalım. Bu benim amcamın oğlu... Adı Yusuf...
Değil mi Yusuf?

AZİZ

Öyle ağabey?

HACI BEY

Ağabey değil, Amca.

AZİZ

Öyle amca.

HACI BEY

Daha demin memleketten geldi... Vapur rötar yapmış... Bu vapurlar da vapur değil ki hep rötar yapar bu canım... Vapur dediğin rötar yapmaz... Değil mi Mücteba Bey?

MÜCTEBA

Amcaoğlu... Beri gel bakalım, adın ne?

HACI BEY

Yusuf dedik ya...

MÜCTEBA

Hacı Bey sana sormadım...

AZİZ

Benim adım Yusuf.

MÜCTEBA

Ne iş yaparsın, şoför müsün?

HACI BEY

Şoför mü? Ne münasebet şoförlükten nefret eder o... Otomobil safrasına dokunur... Değil mi Yusuf?

AZİZ

Öyle ağabey

HACI BEY

Ağabey değil, amca...

AZİZ

Öyle amca... Ben askerken..

HACI BEY

Yok askerliği karıştırma şimdi, suale cevap verdin bitti.

MÜCTEBA

Yoksa pehlivan mısın?

HACI BEY

Allah Allah, tuhafısın Mücteba Bey, pehlivanlık nerede, o nerede! Görmüyor musun, selucan gibi herif... Bir sıkımlık canı var... Değil mi Yusuf...

AZİZ

Yok ama ağabey o kadar da değil... İleri gidiyorsun.

HACI BEY

İleri falan gittiğim yok... Tam yerindeyim... Karışma...

AZİZ

(Yavaşça Hacı Bey'e) Şeytan diyor ki bir çift dal, herifi ser yere.

HACI BEY

Sus ulan sus... Çenen kısılmasın...

MÜCTEBA

Ne diyor?

HACI BEY

Solucan tâbirini kullanmam, canını sıkmış... İzze-tinefsine dokunmuş... Malûm ya bunlar Adanalı... Kabadayı olurlar...

AZİZ

Öyle ya... Adanalı...

MÜCTEBA

Peki şoför değilsin, pehlivan değilsin... O halde ne iş yaparsın... Yoksa yüzücü müsün?

HACI BEY

Yüzücü mü, güleyim bâri... Yüzücülük ile alâkası olsa bâri... O içinde su var diye banyoya bile girmez... Tansiyonu var onun... Denize girmesi yasak... O çiftçi... Çiftçi... Ailece çiftçi...

MÜCTEBA

Öyle mi delikanlı?

AZİZ

Öyle ya...

MÜCTEBA

Kaç tansiyonun?

AZİZ

Efendim...

MÜCTEBA

Tansiyonun kaç... Hacı Bey sen sus rica ederim...

AZİZ

Tansiyonum mu? Oo çok... Pek çok... Denizde kum, bizde tansiyon...

MÜCTEBA

Canım kaç?...

AZİZ

Bazan birkaç yüz oluyor, bazan bini, bin beşyüzü geçiyor... Değil mi amca?

HACI BEY

Değil ya yeğen... Sen çiftlikteki koyunların sayısını söylüyorsun... Canım Mücteba Bey bu cahil çocuk tansiyonunu ne bilsin... Onu ben amcası bilirim... Efendim tansiyonu 20 yi geçiyor... Yaradılıştan öyle... Doktor, ilâç... almadığımız tedbir kalmadı. Hiçbir fayda etmedi.

MUAZZEZ

Ağabey, hangi amcamız bu Allahını seversen... Ben hatırlamadım?

HACI BEY

Hah tamam... Bir sen eksiktin... Sen de beni sorguya çek bakalım... Osman amcamız...

MUAZZEZ

Osman amcamız mı?

NURİYE HANIM

Hatırlamadın mı? Aşkolsun Muazzez, ben bile biliyorum...

OYA

Ben de biliyorum, ben de biliyorum...

HAMDİ

Canını Muazzez biraz hafızanı yoklasana.

MUAZZEZ

Ağabey şu amcamızı biraz tarif etsene bana... Nasıl adam... Belki hatırların.

HACI BEY

Canının sonra... Sonra...

MUAZZEZ

Şimdi tarif et... A vallahi meraktan uyku uyuyamam... Biraz bahset, ne olur! Nasıl adam.

HACI BEY

Nasıl adam mı? Basbayağı adam... Evet basbayağı adam... Ağzı var gözleri var...

HAMDİ

Bak Muazzez ağzı varmış, gözleri varmış... Hatırlayacaksın gayret!

OYA

Sakalı da var... Kapkara bir sakalı...

MUAZZEZ

Aa, aa benim amcam olduğuna göre bu adam pek yaşlı bir adam olmalı... Kara sakalı nasıl oluyor?..

HACI BEY

Boyuyor... Boyuyor... Sakal boyamasından çok iyiler anlar...

MUAZZEZ

Eyyy sakallı... Anladık. Başka?

HACI BEY

Muazzez kızım, senin başka işin yok mu?

MUAZZEZ

Canım ağabey biraz daha konuş ne olur? Merak ettim. Bu kadar güzel bir delikanlının elbet babası da güzel adamdır.

HACI BEY

Lâhâvle... Bir ayağı hafif topallıyor... Muharebede yaralanmış... Nasıl hatırladın mı?

MUAZZEZ

Hatırlar gibi oluyorum...

HAMDİ

Ama Muazzez bu ne hafıza zayıflığı!... Bu kadar kişi hatırlıyor da bir sen hatırlamıyorsun... Eh hoş geldin delikanlı.

AZİZ

Hoş bulduk.

MUAZZEZ

Peki ağabey amma bu amcamız için Adanalı dedin... Bizim aile Eskişehirli değil mi idi?

HACI BEY

Allah Allah be kızım, sen hiç harita görmedin mi? Adaan ile Eskişehir arasında bir karışlık yer var...

MUAZZEZ

O da doğru ya...

HAMDİ

Hoş geldin delikanlı... Biz yatalım artık. Yarın sabah bol bol konuşuruz. Bize Adana'yı anlatırsın... Belki ora ile biraz iş yapmak imkânı vardır. Olmaz mı?

AZİZ

Olur...

(Muazzez ile Hamdi çıkarlar)

MÜCTEBA

Peki, yeğenin... Anladık... Fakat Hacı Bey demin benden niye sakladın onun gelişini?..

HACI BEY

Niye mi sakladım?... Tabii sebebi var. Sebepsiz bu dünyada hiç bir şey olmaz... Bir şey oldu da sebebi yok dediler mi inanma... Mutlaka vardır...

MÜCTEBA

Kısa kes, Hacı Bey...

HACI BEY

Efendim, işin açıkçası bizim hanımla senelerdenberi dargındırlar... Birdenbire çıkageldi. Evvelâ hanımın gönlünü yapmadan meydanda gözükmessin, dedim.

NURİYE HANIM

Öyle ya doğru söylüyor...

HACI BEY

(Aziz'e) Haydi öp elini de barışın...

AZİZ

Ben dargın değilim ki hanım teyzemle...

HACI BEY

Gözün kör olsun... O sana dargın...

AZİZ

Vallahi bir şey yapmadım... Ne yapmışım, yahu hiç hatırlamıyorum. Son defa güzel güzel ayrılmıştık.

HACI BEY

Haydi öp, öp uzatma... Ben hatırlıyorum.

AZİZ

Peki öpeyim, mademki istiyorsun... (Öper).

NURİYE HANIM

Berhürdâr ol...

MÜCTEBA

Alâ... Haydi bakalım artık yatalım, fakat Hacı Bey

söylediklerinin hepsine kandım dersem inanma ha... Bu işte bir bit yeniği var amma, dur bakalım, sabah ola hayır ola... Allah rahatlık versin...

HACI BEY

Hakkın var Mücteba Bey... Sabah ola... Hayır ola.. Allah rahatlık versin.

(Mücteba çıkar)

YEDİNCİ MECLİS

(Hacı Bey, Aziz, Nuriye Hanım, Oya)

AZİZ

Nasıl ağabey, kıvırdım mı?

HACI BEY

İstediğimden âlâ! Ama şimdi artık buradan gide-mezsin. İstesen de bırakmam... Hiç olmazsa bir kaç gün... Battı balık yan gider. Ne olacaksa olacak.

NURİYE HANIM

Peki Hacı Bey öteki iş ne olacak? Asıl öteki iş mü-him...

AZİZ

Hangi iş hanım abla?...

HACI BEY

Düşünürüz düşünürüz... Ona da sıra gelecek... Du-run yahu, nefes verin biraz... Bana kaskınız ne?... Hay-çi hanım, haydi Oya, siz odalarınıza çekilin... Hanım, Aziz bu gecelik sandık odasında yatsa ne olur?

NURİYE HANIM

Olur tabii...

HACI BEY

Peki, haydi gidin... Yatak yorgan var değil mi orada?...

NURİYE HANIM

Var... Yapayım mı?

HACI BEY

Hayır, biz yaparız... Sen rahatına bak. Böylesi daha iyi... Haydi bizi yalnız bırakın!

NURİYE HANIM

Peki ama ne olacak mesele? Felâket... Ah ne çileli başını varmış.

HACI BEY

Hanım, işlerime karışma benim... Karışma... Eilirsin ki kızarım.

NURİYE HANIM

Peki, peki ama...

HACI BEY

Hadi hanım, haydi canım... Gidin siz odanıza...

(Nuriye Hanım ve Oya çıkarlar)

SEKİZİNCİ MECLİS**(Aziz, Hacı Bey)****HACI BEY**

Aziz.

AZİZ

Söyle ağabey.

HACI BEY

Gir şu odaya bakalım.

AZİZ

Canım ne zahmet, ben şuracıkta yatardım.

HACI BEY

Söz dinle.

AZİZ

Peki ağabey.

HACI BEY

Yarın sabaha kadar, ben gelip seni çıkarıncaya kadar bu odadan çıkmayacaksın.

AZİZ

Olur ağabey.

HACI BEY

Ne görürsen, ne duyarsan ses etmeyeceksin.

AZİZ

Etmiyeceğim.

HACI BEY

Ve kim olduğunu ne olursa olsun söylemiyeceksin.
Öleceksin yine söylemiyeceksin.

AZİZ

Öleceğim yine söylemiyeceğim.

HACI BEY

Namus sözü mü Aziz?

AZİZ

Namus sözü.

HACI BEY

Pehlivanlığın şerefi hakkı için mi Aziz?

AZİZ

Pehlivanlığın şerefi hakkı için.

HACI BEY

Ne?

AZİZ

Ne duyarsam, ne görürsem ses etmiyeceğim ve kendimi asla bildirmeyeceğim.

HACI BEY

Aferin... Ne olursa olsun şey geç... Sen bir şey geçiyordun...

AZİZ

Hasbi...

HACI BEY

Tamam... Hasbi geç... Haydi bakalım, gir içeri, yatak da yorgan da bulacaksın. Yay, zıbar yat...

AZİZ

Peki ağabey, Allah rahatlık versin!

HACI BEY

Sana da... (Aziz odaya girer) Ohh... Gidip yatmalı... Yatmalı mı? Tuhafsın Hacı Bey... Gözün uyku tutacak mı? Maksat yol üstünden çekilmek desene şuna! (Elektriği söndürerek Nuriye Hanımın girdiği odaya girer).

DOKUZUNCU MECLİS

(Afif, Neclâ, sonra Aziz)

(Afif ve Neclâ, sokak kapısına giden kapıdan girerler).

NECLÂ

Afif, sevgilim yavaş...

AFİF

Ha... Evet... Yavaş... Bunu söylemek kolay Benim aklım başımda mı? Aklımı başımdan aldın... İrade, muhakeme falan kalmadı ki...

NECLÂ

Dur elektriği açalım...

AFİF

Canım ne lüzum var, hemen odamıza çekilecek değil miyiz?

NECLÂ

Evet ama toz içinde kaldık. Ben elimi yüzümü yıkamak istiyorum.

AFİF

Olur, ben odada seni beklerim.

NECLÂ

Odayı biliyorsun ya... Dur ben seni götüreyim. Hem de havlu alacağım.

AFİF

Neclâ!

NECLÂ

Söyle canım..

AFİF

Seni seviyorum...

NECLÂ

Ben de seni...

AFİF

Amma eskisinden çok fazla...

NECLÂ

Ben kendi hesabıma evet diyemiyeceğim çünkü eskiden de ne kadar kabilse o kadar çok seviyordum seni...

AFİF

Şeytan beni mat ettin...

NECLÂ

Afif...

AFİF

Neclâ...

(Öpüşürler)

AFİF

Haydi odamıza...

NECLÂ

Haydi.

(Odaya girerler)

AZİZ

(Odasından çıkarak kısık sesle) Ağabey... Hişt ağabey... Tahta kurusu dolu bu odada... Yatamam ben burada... Ordu ile taarruza geçtiler... Ağabey... Hişt sana söylüyorum... (Neclâ elindeki havlu ile odasından çıkar. Arkasına bir gecelik geçirmiştir. Karanlıkta karşılaşır. Adeta çarpışmak üzeredirler) Pardon...

NECLÂ

Ayyy... Kimsiniz siz?

AZİZ

Neclâ!

NECLÂ

(Korku içinde) Aziz!

AZİZ

Benim... Ben...

NECLÂ

Yok, yok olamaz. Aman Yarabbi!

AZİZ

Allah Allah bu evde herkes bir olamazdır tutturmuş.

NECLÂ

Yaklaşma bana... Yaklaşma... Korkuyorum.

AZİZ

Demek sen de burada idin ha! Hiç de bahsetmediler... Ah benim sevgili karıcığım, üç aydır gözümde tütüyordun... Ulan meğer ne seviyormuşum seni ben? Gel bakayım şöyle bir kucaklaşalım...

NECLÂ

Aziz sen misin?

AZİZ

Benim ya... Senin tontonun...

NECLÂ

Aziz, sen ölmedin mi?

AZİZ

Canım nereden çıkardınız bu ölmeyi... İşte görüyorsunuz ya yaşıyorum. Turp gibiyim...

NECLÂ

Peki ben şimdi ne yapacağım... Ne olacağım... Allahım... Allahım...

AZİZ

Ulan tuhaf karısıdır vesselâm... Gel diyorum...

NECLÂ

Gelemem... Gelemem...

ONUNCU MECLİS

(Evvelkiler, sonra Mücteba)

(Merdivenden Mücteba'nın indiği hayâl me-yal görülür)

AZİZ

Hay yosma hay... Hay şıfıntı hay... Yine naz ha...
Dur ben seni şimdi yakalarım...

(Aziz Neclâ'yı kovalar ve nihayet yakalaya-yarak öper)

AZİZ

Hah işte şöyle... Ulan amma da güzel kokuyorsun
ha...

(Mücteba elektriği açar)

MÜCTEBA

Kolay gele delikanlı... Ayıptır, ayıp... Hem ayıp,
hem günah... Sen bu kadının kimin nesi olduğunu bili-yor musun?

AZİZ

Tabîî biliyorum...

MÜCTEBA

Bundan emin misin?

AZİZ

O da söz mü?

MÜCTEBA

İyi düşün, sarhoş falan değilsin ya?...

AZİZ

Değilim yahı!...

MÜCTEBA

Buna rağmen ha?...

AZİZ

Rağmen mi? Mağmen mi? Orasını bilmem... Bu benim hakkım...

MÜCTEBA

Maşallah maşallah... Vay gidi amcaoğlu vay...

AZİZ

(Seyircilere dönerek) Bırakmazlar ki söyleyesin...

MÜCTEBA

Din denilen bir şey var, ahlâk denilen bir şey var. namus denilen bir şey var. Bu yaptığınızın insanlığa sığmadığını, sığmayacağını düşünüyor musunuz? Bunu ancak hayvanlar yapar.

AZİZ

Herif bizi hayvan yaptı... Bırakmazlar ki söyleyesin...

MÜCTEBA

Utanmadan bir de bu benim hakkım diyor. Dağ başında mıyız? Mağara devrinde miyiz? Sizi recim etmeli recim...

AZİZ

Ah bıraksalar ben bu herife yapacağımı bilirim amma namus sözü verdim. Neylersin...

MÜCTEBA

Bari bu günahı işlemek için bir kaç akşam bekleyseydiniz, amma alüfte ruhlu kadın, attığın imzanın mürekkebi daha kurumadan...

AZİZ

Ne imzası, hangi mürekkep...

MÜCTEBA

Ve sen ey vahşet devrinden numune veren amca-oğlu.

AZİZ

Bu herif fırsat bu fırsat diye ağız dolusu küfür ediyor be... (Ağlamaklı) Ah, bırakmazlar ki söyleyesin...

MÜCTEBA

Haydi defolun gözümün önünden, defolun... Delikanlı sigortalı mısın?

AZİZ

Değilim...

MÜCTEBA

Bu küstahlık, bu cür'etle elbet günün birinde ha-kettiğin kurşunu yiyeceksin... Onun için hiç bir şirket seni sigorta etmez beyhude uğraşma!...

AZİZ

Peki uğraşmam...

MÜCTEBA

Ha şunu iyi biliniz ki gözüm ikinizin de üzerinde... Bir dakika gözlerimi sizden ayırmıyacağım.

AZİZ

Çattık...

MÜCTEBA

Ben bu evde böyle rezalet olmasına tahammül edemem...

AZİZ

Canım, rezalet bunu neresinde?

MÜCTEBA

Delikanlı sus, senin lugatinde böyle bir kelime bulunmadığını zaten biliyorum... Fakat gözünü aç ve uslu otur... Sonra karışmam... Bir baskın, hapishaneyi boylarsın... Haydi bakalım, marş... (Aziz'e) Sen odana.. (Neclâ'ya) Sen de yukarıya...

NECLÂ

Efendiiiiim?

MÜCTEBA

Benim kata... İçim böylece rahat edecek...

NECLÂ

Deli!

MÜCTEBA

Dur; nereye kaçıyorsun?

(Neclâ odasına kaçır, Mücteba elektriği söndürerek merdivene doğru yürür, Aziz arkasından ilerler)

AZİZ

Ağabey, beni dinle...

MÜCTEBA

Dinlemem... Ne dinleyeceğim... Her şeyi gözümle gördüm...

AZİZ

Canım, bir kelime...

MÜCTEBA

Fazla gelir, dinlemem dedik ya... Yalnız seni her dakika gözetlediğimi aklından çıkarma...

(Mücteba merdivenlerde kaybolur, Muazzez gelin ve güveyin odalarına bitişik olan odasından çıkar... Kıyafeti Neclâ'nın kıyafetinin aynıdır)

ONBİRİNCİ MECLİS

(Aziz, Muazzez, sonra Mücteba)

AZİZ

Sen beni dinlemezsen ben de seni dinlemem... Ulan bu evde herkes bana kumanda veriyor be... Vur abalı-

ya... Hepsini dinleyecek ben miyim... (Muazzez'e) Değil mi ama?... Gel kollarımın arasına gel... Ulan ne karışın, sen be... Karıların padişahı... Ne atarım, ne satarım seni... (Kollarını açarak Muazzez'e doğru yürür. Muazzez cevap vermez, fakat kucaklanmasına da muhalefet etmez) Boş ver dünya umurunda olmasın... Kim karışmış? Gürültüye pabuç vermeyiz biz değil mi? Niye konuşmuyorsun?

MUAZZEZ

Seni dinliyorum.

AZİZ

Sesin bir tuhaf çıkıyor.

MUAZZEZ

Zannetmem...

AZİZ

Canım kalınlaştı.

MUAZZEZ

O şimdi moda... Avrupa'da kadınlar hep kalın sesle konuşuyorlar...

AZİZ

Canını sevsinler, Avrupa'yı da ne zaman gördün ki?
(Mücteba merdivenin başında belirir. Elinde kuvvetli bir elektrik feneri vardır... Onunla salonu tarar. Aziz'i ve Muazzez'i bulur. Sür'atle inip elektriği açar)

MÜCTEBA

(Bağırarak) Artık iş rezaleti de geçti... Facia... Fa-

cia... Ben dayanamam buna (Elektriği açar) Bu ne?
Aman yarabbi...

AZİZ

(Muazzez'i farkederek) A... A... A... Sen de nereden
çıktın?...

MUAZZEZ

Odamdan...

AZİZ

Durun yahu, tersim döndü, sersemledim... Peki nasıl oldu?...

MÜCTEBA

Delikanlı şimdi de halan ile ha... Sen yalnız küstah
ve cüretkâr değilsin, anladım, sen bağlanacak bir delisin...

AZİZ

Hacı Bey de böyle söylüyor amma hiç sanmam...

MÜCTEBA

Yahu bu kadın babanın kız kardeşi... Halan... Halan...

AZİZ

Kim demiş...

MÜCTEBA

Nasıl kim demiş?...

AZİZ

{Seyircilere) Bırakmazlar ki söyleyesin...

MUAZZEZ

(Mücteba'ya) Bu sizinki de fazla taassup amma beyefendi... Artık o devir geçti. Avrupa'da herkes sokaklarda öpüşüyor da kimse başını bile çevirip bakmıyor...

MÜCTEBA

Yani ne yapalım istiyorsunuz hanımefendi? Havsalamız böyle şeyleri almaz... Amme vicdanı böyle rezaletlere tahammül etmez...

MUAZZEZ

Aaaa, ayol o benim amcamın oğlu... Hala, yeğenini pekâlâ öpebilir.

MÜCTEBA

Böyle gecelik kıyafeti ile, her tarafınız meydanda iken, hem de karanlıkta, sarmaş dolaş olarak mı? Delikanlı sende aynı fikirde misin?

AZİZ

Vallahi benim içimde ona karşı hiç bir fenalık yoktu... Hattâ kendisini aydınlık olunca tanıdım.

MÜCTEBA

Haydi haydi, herkesi budala yerine koymayın! Yok olmaz böyle şey. Ben bu kadarına tahammül edemem... (Muazzez'e) Yukarı kata çık, bekle... Ben de geliyorum. (Aziz'e) Edemem efendim edemem... Ahlâk namus, vicdan sahibi, dindar, doğru ar ve haya hisleri olan bir adam böyle bir vaziyet ile karşılaşırsa ne yapar? (Muazzez'e) Çıkıyor musun? (Aziz'e) Ben ne yapayım?

AZİZ

Git odana yat ağabey, güreşirken gözüne zeytinyağ kaçmış pehlivan gibi suratını ekşiteceğine git odana yat... Tabii tahtakurusuz bir yatağın varsa.

MÜCTEBA

Bakın, ben ne yapacağım... (Muazzez'e) İnat etme, fena olacak... Peki sen bilirsin! (Eli ile masanın üzerine mütemadi ve şiddetli darbeler indirerek) Hey ümeti Muhammet, uyanın... Uyanın. Herkes uyansın... Kalkın gelin buraya...

AZİZ

Yaprına ağabey... Ayıptır...

MUAZZEZ

Bırak yapsın... Ne rezil adam bu... Bakalım ne kazanacak?

MÜCTEBA

(Elini masaya vurmaya devam ederek) Uyanın... Uyanın...

ONİKİNCİ MECLİS

(Mücteba, Aziz, Hacı Bey, Nuriye Hanım, Oya, Hamdi, sonra Neclâ ve Afif)

(Hacı Bey, Nuriye Hanım, Oya, Hamdi, yatak kıyafetiyle odalarından yarı uykulu bir halde fırlarlar)

HACI BEY

Ne var, ne oluyor? Canım gece vakti herkes uykuda iken...

NURİYE HANIM

Mücteba bey, bizi niçin uyandırdınız? Hayırdır inşallah...

HAMDİ

İnsanı kalp illetine uğratacaksınız... Bu gece iki oluyor...

MÜCTEBA

(Muazzez ve Aziz'i işaretlerle) Bu hanımla bu beyi karanlıkta sarmaşdolaş... Öpüşürlerken yakaladım... Demin de...

HACI BEY

Muazzez...

MUAZZEZ

A ağabey, ne var bunda? Amcamınoğlu değil mi bu delikanlı?

HACI BEY

Evet, öyle amcamınoğlu amma...

MÜCTEBA

Hanım hanım, demek hâlâ konuşmaya cesaret edebiliyorsun?

MUAZZEZ

Hamdi bir şey söylesene şu adama... Nedir bu skandal?... Aman ne iptidai insanlar...

HAMDİ

(Mücteba'ya) Canım beyim uzatmayın meseleyi... Amcasının oğlu... Bize söz düşmez...

MÜCTEBA

Bunu siz mi söylüyorsunuz? Aman yarabbi... Siz de böyle mi düşünüyorsunuz?

(Afif ve Neclâ odalarından çıkarlar. İkisi de sokak kıyafetiyledir. Elleri valizler vardır)

AFİF

(Neclâ'yı kolundan sürüklemeye çalışarak) Hayır, hayır kavga filan yok... Canım ne var bunda çekinecek... Gel... Gel...

NURİYE HANIM

Eyvañ... İçeri girin, içeri girin...

OYA

Ağabey, içeri gir... Gelme buraya...

HACI BEY

İşte şimdi her şey tamam... Aziz, yeminini unutma!

AFİF

Anne, baba, Neclâ bu evde kalmak istemiyor... Müsaade ederseniz biz gidelim... Benim için yaptıklarınıza çok çok teşekkür ederim... Verin ellerinizi öpeyim...

AZİZ

Dur bakalım delikanlı, bu ne acele? Bir acı kahvemizi içmeden...

AFİF

Anlamadım, bırakın geçelim, ne demek istiyorsunuz?

AZİZ

Bir şey demek istediğim yok, bizim karıyı nereye götürüyoİsun diye merak ediyordum...

HACI BEY

Aziz, oğlum Aziz... Yeminin ne oldu ya?...

MÜCTEBA

Canım o Aziz değil, Yusuf... Yusuf... Hacı Bey şaşırma...

MUAZZEZ

Ama ne ya, ağabey, insan amcasının oğlunun da ismini unuttur mu?

AZİZ

Amma yaptın be ağabey, elin züppesi gözünün önünde karımı kaçırsın da yeminliyiz diye ses etmeyelim mi? Bu yeminlik iş olmaktan çıktı ağabey... Namus meselesi bu...

AFİF

Baba kim bu adam?... Neler söylüyor? Anne ne oluyoruz?...

AZİZ

Bir şey olduğu yok telâşlanma... Pasaport soruyorum... Bizim karı ile nereye teşrif?!...

AFİF

Neclâ için mi kullanıyorsun bizim karı tabirini?...

AZİZ

Her halde Nuriye abla için olmasa gerek...

AFİF

Aaa... Aaaa... çıldırmak işten değil... Neclâ niye ellerinle yüzünü kapatıyorsun?.. Canım anlatsanıza bana... Neclâ benim karım değil mi? Bugün nikâh olmadık mı? Bu rezalet ne? Kim bu adam?

AZİZ

Bugün nikâh mı oldunuz? Anlamadım... (Hacı Bey) Ulan ağabey sen de amma mal imişsin ha... Sigortadan paraları aldın, üstelik bizim karıyı da ha?...

HACI BEY

Aziz oğlum, müsade et...

AFİF

Baba niçin ona da oğlum diyorsun?.. Yoksa hakikaten oğlun mu o da?...

NURİYE HANIM

Afif.

AFİF

Baba konuşsana... Kimin karısı Neclâ?... Onun mu, benim mi? Şimdi çıldıracağım susmayın! Cevap verin...

HACI BEY

İkinizin de oğlum... İkinizin de...

AZİZ

İkimizin de mi?

MUAZZEZ

A... A... A... Aman pek tuhaf...

MÜCTEBA

Durun bakalım, durun, kimse yerinden kımıldamasın, vaziyet mühim...

HAMDİ

Hakikaten mühim...

AFİF

Baba, bu bir facia... Bir facia... Kim oynadı bu oyunu bana?...

HACI BEY

22.222 plâka numaralı otomobil oğlum... 50 kulaç suyun altında.

(P E R D E)

ÜÇÜNCÜ PERDE

(İkinci perde kapandıktan itibaren iki saat sonra aynı salon. Vakit sabaha karşı... Ön plânda sağda ve solda birer iskemle... Afif ile Aziz bu iskemlelere ters oturmuşlardır. Arkaları birbirine bakmaktadır. Her ikisi de kollarını sandalyaların arkalıklarına koymuşlar çenelerini kollarına dayamışlar düşünmektedirler. Yüzleri sağ ve sol duvarlara dönüktür. Biraz geride, her ikisinin ortasında Neclâ üçüncü bir iskenleye oturmuş, sağ elinin dirseğini dizine ve çenesini yumruğuna dayayıp düşünceye dalmıştır. Yüzü seyircilere karşıdır. Daha arka plânda kanape ve sandalyalarda Nuriye hanım, Muazzez, Hamdi oturmaktadırlar. Hacı Bey en ön plânda sahnenin bir tarafından öbür tarafına gidip gelmektedir.)

BİRİNCİ MECLİS

(Hacı Bey, Aziz, Afif, Neclâ Nuriye hanım, Muazzez, Hamdi sonra Oya)

(Perde açıldığı zaman üç dört saniye hepsi susarlar)

AFİF

(Derin derin göğüs geçirir) Hıhhhhhh... Hahhhhh!

HACI BEY

(Durarak) Bir şey mi diyecektin, oğlum, Afif?

AFİF

Hayır baba...

(Tekrar iki üç saniye sükût... Hacı Bey gezinmesine devam eder)

AZİZ

Offf... Oooooofffff!

HACI BEY

(Durarak) Ne var, Aziz oğlum?...

AZİZ

Bir şey yok... Bir şey yok ağabey...

OYA

(Elinde kahve tepsisi ve dolu fincanlarla girerken Aziz'e) Az şekerli değil mi?

AZİZ

İstemem, eyvallah... Canım çekmiyor hanım abla!

HACI BEY

İç iç... Aziz... İyi gelir...

(Aziz fincanı alır)

OYA

(Afif'e) Ağabey kahve almaz mısın?

AFİF

Mersi, Oya... Hayır istemem...

OYA

Aziz de istemem dedi ama aldı.

NURİYE HANIM

Benim hatırım için Afif.

(Afif fincanı alır. Oya, Hacı Beyden başka herkese kahve verir.. Bir iki saniye sükût).

HACI BEY

(Gezerken birdenbire durarak seyircilere) O rahat koltuklarda oturup, söz aramızda pek de rahat değildirler ya... O rahat koltuklarda oturup burada geçenler komedi ise gülmek, facia ise ağlamak kolay... Haydi bakalım, gelin, bizim yerimizde olun da karar verin... Biz şimdi ne yapalım? Bu kapandan... Ne kapanı idi Aziz, daima söylersin...

AZİZ

Kurt kapanı ağabey.

HACI BEY

(Seyircilere) Bu kurt kapanından nasıl kurtulalım? Bir akıl verin... Zor... İmkânsız... Allah encamımızı hayıretsın... (Gezinmeğe devam eder. Kısa bir sükût).

AZİZ

Düşündüm, taşındım ağabey sen bu işte kabahatli değilsin..

HACI BEY

Eksik olma oğlum Aziz, bilsen bu sözlerin yarama nasıl merhem oluyor...

AFİF

Evet ben de aynı fikirdeyim... Babam suçlu değil...

HACI BEY

Varol Afif, varol yavrum... Oh gönlüm biraz ferahladı...

NECLÂ

Peki, anladık ama... Mesele ne olacak? Biz ne olacağız? Ben ne olacağım? Bu kördüğüm nasıl çözülecek?

AZİZ

Kolay, biz seninle trene binip, Konya'ya yollanırız. Mesele de kapanır gider.

AFİF

Amma yaptınız ha... Ya ben ne olurum? Daha bugün nikâhlandık. Kanun nazarında karımı kaçırmış olursun!

AZİZ

O da doğru ya...

AFİF

Benim aklıma başka bir çare geliyor...

HACI BEY

Sahi mi? Nedir?

AFİF

Aziz Neclâ'yı boşasın dava da ortadan kalksın...

AZİZ

Yavaş gel ağabey... Ben de bir şey söyleyeceksin sanmıştım... Yapmam ya, farzet ki Neclâ'yı boşanmaya razı oldum... E bunun için meydana çıkıp ben Aziz'im, ölmedim demek lâzım...

HACI BEY

Sakın ha... Sakın ha...

AFİF

O da doğru ya...

(Tekrar eski vaziyetlerini alırlar)

AZİZ

Bir kahve daha olsaydı...

AFİF

Ya, vallahi fena olmaz... Ben de içerdim...

OYA

Şimdi şimdi, başüstüne...

(Tekrar eski vaziyetlerini alırlar. Oya çıkar)

MUAZZEZ

Ben bir çare buldum...

AFİF

Bravo!.

AZİZ

Aferin...

HACI BEY

Söyle, durma...

MUAZZEZ

Neclâ ortadan çekilsin, izini belli etmeden alıp başını gitsin, dava da kapansın bitsin! Hem bu biraz daha romantik olur.

AFİF

Asla... Asla... Ben Neclâ'dan vazgeçmem...

AZİZ

Aah olmadı abla... Bunca senelik karım, doğrusu severim de...

MUAZZEZ

O da doğru ya...

HACI BEY

Şimdi vaziyeti hülâsa edelim çocuklar. Ortada bir kadın var (Afif'e) senin şimdiki karın...

AFİF

Ve Aziz'le evlenmeden evvelki sevgilim.

HACI BEY

(Aziz'e) Senin de eski karın.

AZİZ

Eski karım ve şimdiki yavuklum ağabey... Kanım kaynadı.

HACI BEY

(Afif'e) Sen yeni karından vazgeçmiyorsun?

AFİF

Vazgeçmem...

HACI BEY

(Aziz'e) Sen de eski karını boşamıyorsun?..

AZİZ

Boşanımmam da boşıyamam da...

HACI BEY

Ve kadının hiç birinize yâr olmadan başını alıp gitmesine ikiniz de razı değilsiniz.

AFİF ve AZİZ

Razı değiliz. Tabii...

NECLÂ

Buna ben de razı olmam...

HACI BEY

Eyyy... O halde oturup niye düşünüyorsunuz?... Hiç bir çıkar yol yok. Bütün kapılar kapalı... (**Birdenbire beklenmedik bir şekilde gülüneğe başlar**) Niye gü-lüyorum biliyormusunuz? Çocuklar. Bizi bu vaziyete so-kan muharririn işi bir neticeye bağlamak için nasıl ter-lediği gözümün önüne geldi de... Fakat meheldir, oh ol-sun!.

(Tekrar eski vaziyetlerini alırlar, Hacı Bey gezinmesine devam eder. Oya girerek kahve-leri verir)

NECLÂ

Galiba çıkar yolu, en sonunda ben keşfettim

HACI BEY

Ne diyorsun, aman söyle...

AFİF ve AZİZ

(İkisi birden) Söyle... Söyle...

NECLÂ

Üçümüz birden intihar edelim...

HACI BEY

Aman ne güzel çare... Canım kızım, daha evvel niçin söylemedin bunu... Amma niçin yalnız üçünüz? Hepimiz birden... Hepimiz... Toptan... Zehir mi içelim, bileklerimizi mi keselim, yoksa birer ikişer tüp uyku ilâcı mı alalım? Yok yok daha iyisi biz içindeyken evi ateşe verelim... (Bu sırada Mücteba merdivenlerden belirir) Evet, kapıları kilitliyerek evi ateşe verelim... Hepşinden temizi bu!... Peki amma Mücteba bey ne olacak? Yaaa... Onu unuttuk... Mücteba bey...

İKİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, Mücteba)

MÜCTEBA

(Merdiven başından) Mevcut...

HACI BEY

Tamam, o da geldi, meclis tamam... Şimdi bu mü-nasebetsiz teklif reye koyacağım...

MÜCTEBA

(Havayı koklayarak) Yanık kokuyor... (Burnunu muhtelif cephelere çevirip havayı koklamaya devam ederek) Yanık kokuyor... Bez yanıyor.. Duymuyor musunuz? Canım iyice koklasanıza... (Hacı Bey'e) Kasden ikai harik ha...

HACI BEY

(Havayı koklıyarak) Haydi canım saçmalama...

Çocuk olsa anlar ki şaka ediyorum... Fakat ben bir şey duymuyorum...

MUAZZEZ

(Havayı koklayarak) Var... Var... Hem de adanıklı...

HAMDİ

Ben de duydum... Ben de duydum... Bir şeyler ya-
nıyor.

(Hep birden muhtelif cihetlere dönerek ha-
vayı koklarlar).

MÜCTEBA

(Aşağı inerek) Şu taraftan geliyor...

NURİYE HANIM

Galiba o taraftan...

OYA

Sandık odasından... Sandık odasından...

AZİZ

(Yerinden fırlayarak) Ulan hay Allah kahretsin,
cigarayı yakıp tablanın kenarına bırakmıştım...

(Aziz sandık odasının kapısını açıp içeri da-
lar, Hamdi ve Mücteba kendisini takip eder-
ler, odadan dışarı bir duman tabakası sız-
mıya başlar.)

AZİZ

(İçerden) Su... Su...

MÜCTEBA

(Kapıdan) Su... Su getirin...

HAMDİ

(İçerden) Canım telâşlanmayın öteki eşyaları yığalım üstüne... Hayasız kalsın ateş... Ehemmiyetli bir şey değil...

(Oya, Afif, Nuriye Hanım mutfğa hücum ederler.)

HAMDİ

(Sandık odasının kapısından başını dışarı uzatıp) Ehemmiyetli bir şey değil, telâşlanmayın!

HACI BEY

(Muazzez'e) Ya böyle işte kardeşim, bir felâket geldi mi insanın başına, yalnızlıktan canı sıkılır ve hemen irili ufaklı arkadaşlarını da yanına çağırır...

MUAZZEZ

İngiltere'de bir yangın gördük ağabey, oooo... Orada yangınlar da başka türlü oluyor canım...

(Oya, Afif, Nuriye Hanım ellerinde kovalarla mutfak koridorundan, Hamdi sandık odasından çıkarlar.)

HAMDİ

Lüzum kalmadı... Suya lüzum kalmadı... Bereket vaktinde duyduk... Geçmiş olsun...

HACI BEY

Ne yandı?

HAMDİ

Bir kaç bez parçası canım... Ehemmiyetli değil...

HACI BEY

Ah benim içimdeki yangını da böyle çabucak söndürmek mümkün olsaydı.

(Mücteba ve Aziz sandık odasından çıkarlar.)

MÜCTEBA

Evin sigortası da yok... Vallahi elimden kurtulamazdınız...

HACI BEY

(Aziz'e) Yine ne yaptın Aziz?... Allahın belâsı Aziz!. Aziz!...

AZİZ

(Mahcup önüne bakarak) Yine yatakları yaktım ağabey... Amma üzülme mühim bir şey değil...

HACI BEY

Nasıl üzülmem, kaç yatak yaktın?

AZİZ

Galiba üç yumuşak olsun diye üç yatağı üstüste sermiştim.

HACI BEY

Sen daima üç yatakta yatarsın değil mi oğlum, öyle alışmışsındır...

AZİZ

Vallahi ne diyeyim ağabey bilmem ki benim işim gücüm başkalarına zarar vermek... Çocukluğumdanberi böyle bu... İyilik etmek istediğim insanlara bile sonunda fenalık ederim. Sorma, bu benim derdim... Kimseye hayrı olmayan, beş para etmez haylazın biriyim.

HACI BEY

Haydi haydi ben şaka ettim... Şakadan da anlamıyorsun.

AZİZ

Kötü adam değilim amma elimden hep kötü işler çıkıyor... Hep kötülük ediyorum. Sonra da aylarca kendi kendimi yiyorum.

HACI BEY

Canım şimdi düşünülecek mesele bu değil... Aptallık etme...

AZİZ

Allah da canımı almıyor ki hem insanlar benden kurtulsunlar, hem ben benden kurtulayım.

HACI BEY

Çocukluk etme Aziz, sırası değil bu lâkırdıların dedim ya...

AZİZ

Şu sigorta meselesinden de sana iyilik edeyim dedim, bak başına açtığım işlere... O da yetişmiyormuş gibi yataklarını da yaktım.

HACI BEY

Haydi haydi zevzevклиğin bu kadarı kâfi... İnsanı lâkırdı söylediğine pişman ediyorsun. Ne geçeyim... Neydi daima söyledin...

AZİZ

Hasbi ağabey...

HACI BEY

Hasbi geç... Peki ama ne olacak? Bizim asıl meselemiz ne olacak?

MÜCTEBA

Derdiniz nedir?

HACI BEY

(Göstererek) Bir kadın ve iki koca.

MÜCTEBA

Yoooo... Bir kadın ve bir koca...

AZİZ ve AFİF

Nasıl olur?

MÜCTEBA

Öteki Hacı beyle birlikte hapse girecek... Sabahı bekliyorum.

(Şafak, pencereler yavaş yavaş ağırmaya başlar 15 dakika sonra ortalık aydınlanacaktır.)

HACI BEY

Tamam, işte bir bu eksikti. Tabii canım, niye düşünemedik bilmem bunu... Bana bak sahi mi söylüyorsunuz Mücteba Bey?...

MÜCTEBA

Bu sualin sorulmasını dahi zait bulurum. Ben her şeyden evvel sigorta şirketinin adamıyım. Hacı Bey, sana söylemiştim. Yakalanmak mukadderdir. Kusursuz cinayet olmaz, fakat kusursuz sigorta hilesi hiç olmaz. Biz sigortacılar...

HACI BEY

Evet bilirim, gözleriniz projektör, kulaklarınız radyo anteni... Burununuzu bilmem ne burunu... Kısa kes Mücteba Bey...

MÜCTEBA

Yoo... Niçin Bırakın konuşayım. Şimdi sıra benim.. Bu neticeyi evvelinden düşünmeliydiniz... Yaptığınız işin akibetine katlanmalı...

NURİYE HANIM

Mücteba Bey, bu muameleyi bize reva görmemelisiniz.. Bu kadar hukukumuz var...

MÜCTEBA

Nuriye Hanım, suç meydana çıkınca, dostluk, komşuluk, ev sahibilik, kiracılık ortadan kalktı. Şimdi karşınızda bütün bir heyeti ictimaiyenin menfaatleriyle alâkadar kanuna sıkı sıkıya bağlı bir müessesenin mümessili var.

AZİZ

Ağabey sana söylemiştim bu herifi temizliyelim, diye...

HACI BEY

Sen sus Aziz...

HAMDİ

Müsaade eder misiniz, ben de bahise karışmak istiyorum... Sigorta şirketinin bütün zararını ödemeye amadeyim. Hem de derhâl... Bir çek yazayım.

MUAZZEZ

Bravo Hamdi... Tam şövalyeler gibi... Hani Versayda zırhlarını görmüştük.

MÜCTEBA

Kâfi değil, Hamdi Bey, kâfi değil... Bu bir prensip meselesidir. Biz göz göre göre kanunu çiğnetemiyoruz. Her suç cezasını bulmalı... Bulmalı ki yeni suç işleyeceklerle ibret olsun... Bir hırsız bir bakkal dükkânından bir kilo makarna çalarsa yakalandığı zaman karakola teslim edeceği bir kilo makarna onu hapisten kurtarmaz.

MUAZZEZ

İyi ama onlar makarna çalmadılar ki...

MÜCTEBA

Daha fenası... Daha fenası... Sigorta şirketinin paralarını çaldılar...

AZİZ

Ağabey, müsaade edersen...

HACI BEY

Sen karışma Aziz...

AZİZ

Yahu ağabey duymuyor musun söylediklerini... Sende kan yok mu?

HACI BEY

Aziz cğlum, doğru söylüyor.

MÜCTEBA

Bak işte bu söz hoşuma gitti... Bunu mahkemede de tekrarlayın, pişmanlık kanun adamlarını yumuşatır.. Hattâ vaziikanun da...

NURİYE HANIM

Mücteba Bey, bana hep şaka ediyorsunuz gibi geliyor.

MÜCTEBA

Şimdiye kadar öyle bir şey yaptım mı? Ben şakadan anlamam Nuriye Hanım...

AZİZ

Ben sana anlatacaktım amma bırakmıyorlar.

NURİYE HANIM

Hacı Bey hapse girerse, biz ne oluruz, ailemizin ismi ne olur? Siz de kalp yok mu?

MÜCTEBA

Tabii ki var...

HACI BEY

Varsa aman durmayın, hemen sigorta ettirin...

MÜCTEBA

Telâşlanmayın, hayat sigortam var.

HACI BEY

Mücteba Bey, söyleyeceğini söyledin... Kararından dönmiyeceğin de anlaşılıyor. Haydi bakalım, şimdi yu-karıya marş... Mütemadiyen seni dinleyecek değiliz... Karakola gideceğin zaman gelirsin, beraber çıkarız.

MÜCTEBA

(Pencerelere bakarak) Hava aydınlanıyor. Bir çeyrek, yarım saat sonra hazırlanın...

HACI BEY

Ben şimdiden hazırım. Sen keyfine bak...

MÜCTEBA

Yooo öyle demeyin... Bana kalırsa evvelâ hapishanede kalacağınız günlere ait aile bütçesini tanzim etmeniz lâzım... Sonra kızınıza, karınıza tavsiyelerde, nasihatlarda bulunmalısınız... Metin olsunlar. Sayılı günler çabuk geçer... Sonra sizi hapishanede ziyaret edebilirler.

NURİYE HANIM

(Ağlayarak) Hacı Bey, Hacı Bey...

OYA

Baba... Babacığım...

HACI BEY

Mücteba Bey, haydi beni günaha sokmadan çık yukarı...

AZİZ

Ağabey müsaade et, bir çift dalıp yere sereyim de üstüne çıkar, emrini beklerim...

MÜCTEBA

(Telâşlı) Çıkıyorum... Çıkıyorum...

HACI BEY

Canım Mücteba Bey, güzel güzel konuşuyorduk, acelen ne!

(Mücteba çıkar).

BEŞİNCİ MECLİS

(Hacı Bey, Nuriye Hanımı, Oya, Muazzez, Haındi, Afif, Neclâ)

HACI BEY

Çocuklar bu ekşimiş suratlar ne... Haydi bakalım biraz gülün, takdir böyle imiş... Onun önüne geçilemez..

AFİF

Fakat bu namussuzluk bu... Rezil herif... Casus...

NECLÂ

Alçak!

HACI BEY

Sus... O bahsi kapayalım... İş olacağına varır. Haydi bırakın kötü düşünceleri... Gülelim, şaka edelim... Gülmek, ağız dolusu gülmek... Allahın bir ihsanıdır bu.. Görüyorsunuz ki ondan nasıbedâr olmayanlar da var... (Neclâ Afif'e işaret eder. Beraber odalarına girerler. Aziz göz ucu ile onlara bakar) Fakat farkında mısın Aziz. Hişt sana söylüyorum...

AZİZ

Buyur ağabey...

HACI BEY

Ben onu bilirim, onu söylerim. Sen dirilmemeli idin...

AZİZ

Dirilmemeli idim ağabey, anlıyorum... Ben dirilmeseydim hiç bir şey olmayacak, hattâ yataklar da yanmayacaktı.

HACI BEY

Haklısın, şimdi elbirliği edip şurada seni öldürsek her şey düzelecek... Ne hapise gireceğiz, ne de Afif ile Neclâ kan yaş ağlayacaklar...

AZİZ

Doğrusun ağabey. Birbirlerini seviyorlar değil mi?

HACI BEY

Senden evveli de seviyorlardı... Aklına bir şey gelmesin.

AZİZ

Gelmez ağabey hiç gelir mi? Ne gelecek ki.

HACI BEY

Nasıl öldürmeliyiz seni Bıçakla ister misin?

AZİZ

İstemem ağabey fazla canım yanar...

HACI BEY

Tabanca ile...

AZİZ

Sesinden korkarım...

HACI BEY

Zehire de diyeceğin yok ya...

AZİZ

Bir çokları insanın karnını ağrıtıyormuş, karın ağrısından hiç hoşlanmam...

HACI BEY

Aziz seni boğalım...

AZİZ

İyi hoş amma ben de bu sakarlık varken ağabey. Debelenirken birinizin bir yerini kırarım da öbür dünyada da rahat edemem...

NURİYE HANIM

Hacı Bey Allahını seversen kes... Bunun neresi şaka?...

HACI BEY

Peki Hanım... Nasıl istersen... Aziz'in verdiği cevaplar hoşuma gidiyor da... Hasbi geç canım...

MUAZZEZ

Ne demek hasbi geç?

AZİZ

Boşver demek.

MUAZZEZ

Ne demek 'boş ver'?

AZİZ

Canım hanım abla, sen de körkütük cahilsin yahu...

HAMDİ

Öğrendiğimdenberi zihnimi hurcalayıp duruyor, Aziz... Otomobili nasıl denize yuvarladın?...

OYA

Sahi... Sahi anlat bunu... Arabadan nasıl atladın?'

AZİZ

Anlatırım amma tecrübeye kalkmıyacaksınız...

OYA

Kalkmayız.

AZİZ

Sen de kendini fasulya gibi nimetten sayma!..

OYA

Olur saymam.

AZİZ

Hah bak şimdi yüreğime su serpildi. Tecrübeye kalkmayın diyorum, çünkü altından çapanoğlu çıkıyor.

HACI BEY

Sus, hapis lâkırdısı yok...

AZİZ

Peki ağabey... Efendim, bunu bana öğrettiler...

Otomobili denize yuvarlamayı ehemmiyetsiz bir şey sanmayın, yuvarlamadan yuvarlamaya fark var...

HACI BEY

Öyle ya tepe üstü, sırtüstü, yan yatarak...

AZİZ

Alay etme ağabey... Kazın ayağı öyle değil... Sen o seyrüsefer mühendislerini bilir misin ne hinoğlu hindirler... Sen yalnız sigortadan paraları almayı bilirsin...

HACI BEY

Yoo bunları yemesini de bilirim Aziz.

(Aziz, Hamdi ve Oya'yı etrafına alarak anlatmaya başlar)

HACI BEY

Hanım, fırsat düşmüşken seninle konuşalım, biraz istersen... Tabii benim maaşı alırsınız. Malûm ya sende zaten vekâletname var. Hani hastalandığım zaman çıkartmıştık. Sonra tazminattan kalan bir kaç yüz lira da mevcut... Onun da yerini biliyorsun öyle değil mi?

NURİYE HANIM

Hacı Bey...

HACI BEY

Sus... Bu gözyaşları beni sinirlendirmekten başka hiç bir işe yaramaz.

NURİYE HANIM

Ne yapayım, tutamıyorum kendimi...

HACI BEY

Tut... Bana baksana... Kendi düşen ağlamaz... Pa-

raları yerken ağlıyor mu idik. Ha... Ne diyordum, bu anlattıklarım size bol bol yetişir... Pek eli açık davranma amma öyle kıyasıya pntilik de etme... Anlıyor musun? Hapisten çıkınca birinizi biraz zayıflamış, yahut kılıksız görürsem elimden kurtulamazsın. Olur mu?

NURİYE HANIM

Olur Hacı Bey...

HACI BEY

Ha, bir başka mesele daha... Sigortanın parasını iade etmek lâzım. Muazzez, kocan bunu bana borç verecek...

MUAZZEZ

Verir ağabey.

HACI BEY

Ben size azar azar öderim... Hanım taksitleri kararlaştırırsınız...

MUAZZEZ

Canım orası kolay ağabey...

NURİYE HANIM

Yaparız sen üzülme Hacı Bey...

(Aziz'in izahı biter, Hamdi odasına girer.)

HACI BEY

Ben artık üzülmüyorum, hiç bir şeye üzülmüyorum. Haydi şimdi benim çantamı hazırla bakalım. Bir takım çamaşır, bir kaç mendil... Bir kaç paket sigara... Ha kitap sandığını da açın da bir kaç tane de kitap koyun... Yeniden okumaya başlayalım...

OYA

(Ağlıyarak) Babacığım...

HACI BEY

Hişt, bilirsin sulu gözlerden hoşlanmam... Sana tenbih etmeye lüzum yok amma bir kere söylemiş olayım, annenin sözünü dinle Oya...

OYA

Baba...

HACI BEY

Ha en mühim meseleyi unutuyordum, belki sonunda meydana çıkar amma, belki de duyulmaz, kimseye benim hapse girdiğimden bahsetmeyin. Seyahata çıktık dersiniz...

OYA

Almanya'ya gitti diyelim baba...

MUAZZEZ

Aman Oya, Almanya'da görülecek ne var... Fransa'ya gitti dersiniz Fransaya... Kot d'Azür, Nis... Şimdi tam mevsimi...

HACI BEY

Oya duydun mu? Böyle söylersin, ...vakti kalırsa Monte Karloya da uğrayacak dersin...

MUAZZEZ

A mutlaka uğramak lâzım...

HACI BEY

Eh oraya kadar gitmişken artık İtalya'yı da görürüm.

MUAZZEZ

Ya... Ya... Aman ne iyi olur, Venedik, Cenova, Napoli... Bilhassa Napoli... Vezüv... Ah Vezüv... Sonra Pompei...

HACI BEY

(Muazzez'i taklit ederek) İşitiyor musun Oya, bilhassa Napoli... Vezüv... Ah Vezüv... Sonra Pompei... Kuzum Muazzez Allahışkına sen ciddi mi konuşuyorsun?

MUAZZEZ

Gayet ciddi konuşuyorum ağabey.

HACI BEY

Yahu ben hapise gidiyorum, hapise... Gittiğim yer Sultanahmet ceza evi...

MUAZZEZ

Aman ağabey, sen de pişmiş aş a soğuk su katmakta birebirsin... Ne güzel dalmıştım...

(Oya, Nuriye Hanım, Muazzez odalarına girerler).

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Hacı Bey, Aziz)

AZİZ

Ağabey iyi ki yalnız kaldık sana söyleyeceklerim var...

HACI BEY

Söyle...

AZİZ

Ben Konya'ya dönmeye karar verdim...

HACI BEY

Konya'ya mı dönmeye karar verdin, fakat ya Nec-lâ?

AZİZ

İş yok ağabey, artık ondan hayır gelmiyecek. Bak-sana benden evvel de sevişiyorlarmış. Aklım iyice kes-ti en münasibi benim aradan çekilmem... Sonra doğru-su senin hapse girmeni de istemiyorum... Bu otomo-bili denize atma fikrini sana ben verdim... Seni kan-dırdım... Onun için cezayı ben görmeliyim...

HACI BEY

Arslan çocuk!

AZİZ

Dediğin gibi zaten yarı yarıya ölmüş bir adamım. Nüfus memuru kaydımı kapatmış... Seyrüsefer ismimi silmiş... Nikâh memuru vefatımı bildirmiş... Bunlara şimdi doğruyu anlatmak bile seneler sürer... İyisini alır başımı giderim. Başkalarına iyilik yapmayı bir da-ha tecrübe edelim bakalım...

HACI BEY

Fedakârlığına çok teşekkür ederim, Aziz, fakat yav-rum, senin Konya'ya dönmen hiç bir şeyi hâletmez ki..

AZİZ

Niye ağabey?

HACI BEY

Evet nikâh memuru, nüfus kâtibi, seyrüsefer mu-kayyidi seni ölmüş biliyorlar amma asıl mühim olan adam seni sağ biliyor: Sigortacı...

AZİZ

Çocuk musun ağabey, düşünmez olur muyum, onu da hesaba kattım. Ben Konya'dan buraya külüstür bir araba ile geldim ya...

HACI BEY

Eyyyyy...

AZİZ

Aşağıda sokak başında duruyor...

HACI BEY

Peki...

AZİZ

İşte onunla kendimi bir kere daha denize atacağım.

HACI BEY

Aziz yapma bunu... Dünyada razı olmam... Aşık her zaman cuk oturmaz.

AZİZ

Oturur, oturur... Korkma acı patlıcanı kırağı çalmaz... Şimdi tecrübeliyiz de. Düşün ağabey, ben bu işi yapmazsam kaç ev yıkılacak...

HACI BEY

Orası doğru...

AZİZ

Şimdi atlarım arabaya... Tophaneden itibaren neresi en derin yerse cop aşağı... Henüz hava da alaca karanlık... Ver elini Üsküdar... Yüze yüze çıkarım... Ondan sonrası Allah kerim...

HACI BEY

Oğlum sana hızır diyeceğim...

AZİZ

Ay Yusuf luk yetişmiyormuş gibi şimdi bir de Hızır mı olduk. Ben adımdan memnunum ağabey.

HACI BEY

(Elini cüzdanına götürerek) Aziz sana bir kaç yüz lira vereyim. Yanında bulunsun.

AZİZ

Bir tren parası verirsen fena olmaz... Fazlasına lüzum yok. Ver 50 kâğıt...

HACI BEY

Hiç olmazsa 100 lira al Aziz, birinci mevki ile gidersin.

AZİZ

Islak elbiseler ile çok yakışırım ya... Zaten ikinci desen ben binmem... 50 lira yetiştir.

(Hacı Bey cüzdanından çıkardığı 50 lirayı verir).

HACI BEY

Aziz..

AZİZ

Buyur ağabey...

HACI BEY

Aah bu sefer hiç rahat değilim... İçim sıkılıyor. Hep bir felâket olacakmış gibi...

AZİZ

Haydi haydi, boşver, kuruntu etme... O sigortacı olacak herifin nasıl ekşidiğini doğrusu görmek isterdim...

HACI BEY

Oğlun, dikkatli ol. Bunu bana vadediyor musun?

AZİZ

Can cümleden aziz, sen merak etme...

HACI BEY

Aziz bana Konya'dan mektub yaz...

AZİZ

Mektup mu? Yazarım...

HACI BEY

Ama postaya at, cebinde saklama... Dur adresimi yazıp vereyim...

AZİZ

Zahmet etme ağabey... Hiç bir şey yazacak değilim...

HACI BEY

Niye?

AZİZ

Sus... Bırak... Ben her şeyi unutacağım... Sen de beni unut... Böylesi daha rahat... Kasketim?...

HACI BEY

Kasketin?...

AZİZ

Hah buldum... Şurada imiş... Valde bir defa alıştırmış... İmkânı yok başı açık sokağa çıkamıyorum... Pantolonsuz çıkmış gibi oluyorum. Haydi vedalaşalım...

HACI BEY

Aziz sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.

AZİZ

Bırak ağabey bırak teşekkürü... Babam olsa yapmazdım... Amma ne çare ki yine yatakları yaktım...

HACI BEY

Maskara oğlan... Şakadan da vazgeçmiyorsun...

AZİZ

Ver elini öpeyim...

HACI BEY

Berhüdâr ol... Gel ben de seni öpeyim...

AZİZ

Sigortacıya selâm... Dersin ki avuçlarını nasıl yaladığını merak ede ede gitti... (çıkarak).

BEŞİNCİ MECLİS

(Hacı Bey, sonra Nuriye Hanımı)

HACI BEY

(Yalnız) Ohhh... Dert verip de dermanını da ihsan eden Allahım, çok şükür sana...

NURİYE HANIM

(Odadan çıkarak) Hacı Bey hangi kitapları koyalım?

HACI BEY

Kitaplar yerlerinde kalsın lüzum yok hanım...

NURİYE HANIM

Lüzûm yok mu?

HACI BEY

Evet, çantayı da hazırlama artık.

NURİYE HANIM

Anlamadım.

HACI BEY

Hapishaneye gitmekten vazgeçtim.

NURİYE HANIM

Ne diyorsun vaz mı geçtin?

HACI BEY

Evet, havası serttir, bu mevsimde belki dokunur. Vazgeçtim.

NURİYE HANIM

Hacı Bey...

HACI BEY

Vazgeçtim yahu, keyif benim değil mi?

NURİYE HANIM

Hacı Bey, beni korkutuyorsun.

HACI BEY

Hanım Aziz gitti.

NURİYE HANIM

Gitti mi?

HACI BEY

Evet gitti

NURİYE HANIM

Nereye gitti?

HACI BEY

Kendisini denize atacak...

NURİYE HANIM

Eyvah... Eyvah...

HACI BEY

Arslan çocuk... Ne fedakârlık değil mi?

NURİYE HANIM

Hacı Bey sen buna razı oldun öyle mi? Zannetmem...

HACI BEY

Eh ne yapalım, başka çare var mıydı?

NURİYE HANIM

Kulaklarıma inanamıyorum... İmkânı yok sen böyle iş yapmazsın. Hacı Bey.

HACI BEY

Haklısın Hanım, seni fazla üzme-yeyim... Kendisini denize atacak ama şakacıktan... Sigortacıyı kandırmak için... Ondan sonra da Konya'ya gidecek. Geçen sefer olduğu gibi...

NURİYE HANIM

Zavalı Aziz... Peki bir daha geri gelmiyecek mi?

HACI BEY

Hayır...

NURİYE HANIM

Mükemmel... Oh evlâdım, altın gibi kalbi var... Afif ile Neclâ da kurtuldular... Sevincimden deli olacağım...

HACI BEY

Sakın ha... As suratını... Seninle biz gayet müteessir görünmeliyiz...

NURİYE HANIM

Niye Hacı Bey?

HACI BEY

Canım niyesi var mı bunun? Aziz'in oyun yaptığını biliyor muyuz?

NURİYE HANIM

Sen söylüyorsun ya... Yoksa sahiden mi ölecek?

HACI BEY

Hayır onu demek istemedim... Aziz'in oyun yaptığını herkese ilân mı edeceğiz...

NURİYE HANIM

Ha, şu mes'ele...

HACI BEY

Bilmiyormuş görüneceğiz değil mi? O hâlde...

NURİYE HANIM

O halde... E tabîî müteessir görüneceğiz.

HACI BEY

Hah şöyle... Ah Aziz ah...

NURİYE HANIM

Vah yavrum vah... Dağ gibi delikanlı idi...

HACI BEY

Zeki idi, asildi, hoş sohbetti, namuslu idi... Çağır ev halkını buraya... Şöyle işi bir çıtlatalım.

NURİYE HANIM

Peki (Kapıları dolaşarak) Oya buraya gel... Muazzez Hamdi Bey, Hacı Bey sizi çağırıyor... Afif, Neclâ... Dışarı geliin...

(Oya, Afif, Neclâ odalarından çıkarlar).

AFİF

Ne var baba?

HACI BEY

Bir dakika.

(Muazzez, Hamdi Bey odalarından çıkarlar).

MUAZZEZ

Bizi mi çağırdın ağabey... Vakit geldi mi?

HACI BEY

Hayır vakit gelmedi... Gelmekten vazgeçti... Artık hiç gelmiyecek... Çocuklar Aziz gitti...

NECLÂ

Gitti mi?

AFİF

Nereye?

HACI BEY

Konya'ya... Bir daha da geri gelmiyecek...

NECLÂ

Ohhhh...

MUAZZEZ

Jesti görüyor musun Hamdi... Avrupa'da olsa böy-
İelerinin heykelini dikerler.

HACI BEY

Ha, yalnız onun kalkıp gitmesiyle pek iş bitmiyor...
Sigortacıyı öldüğüne kandırmak lâzım... Onun için bir
hile düşündük. Tıpkı geçen seferki gibi kendisini ara-
hasile denize atacak... Ve gûya boğulacak. Hiç ses et-
meyin buna inanmış görünün... Sizlerden istediğim her
şey hakikatmış gibi müteessir durmak... Ev bir matem-
haneye benzemeli... Haydi sigortacı geliyor... Dikkat!

(Hepsi bir köşeye çekilerek sun'i ozlar alırlar.)

ALTINCI MECLİS

(Evvelkiler, sonra Mücteba)

MÜCTEBA

(Merdivenden inerken) Hacı Bey, haydi bakalım,
vakit geldi.

HACI BEY

Ben hazırım gidelim Mücteba Bey...

MÜCTEBA

Aziz nerede?

HACI BEY

Aziz mi? Ah sorma Aziz yok...

MÜCTEBA

Nasıl yok?... Nerede?

HACI BEY

50 kulaç suyun altında... 22222 numaralı taksi sonunda intikam aldı... Aziz kendisini arabasıyla denize attı...

MÜCTEBA

Haydi şaka etmeyin... Şakanın sırası değil...

HACI BEY

Şaka mı? Bir kaç saat sonra nasıl olsa duyacaksın.. Tabii bütün gazeteler yazacak...

MÜCTEBA

Anlamadım... Anlamıyorum... Bu nasıl iş?... Sana böyle mi söyledi Hacı Bey?

HACI BEY

Ya... Böyle söyledi... Yalvardım, yakardım, ayaklarına kapandım, söz dinletemedim.. Sana bu kadar fenalık ettim, ben artık yaşayamam dedi...

MÜCTEBA

Fakat sen pek müteessir görünmüyorsunuz Hacı Bey?

HACI BEY

Ben mi? Ooooo sen bir de onu benim içime sor... Kan ağlıyorum... Kan... Yüreğim parça parça... Bey-

nim altüst, sinirlerim harap... Fakat ben ızdırabımı belli edemem... Herkesin bir huyu var ya... En felâketli zamanlarında sanırsın ki lâtilokum yiyorum...

NURİYE HANIM

Zavallı çocuk... Zavallı Aziz...

OYA

Zavalıcık...

AFİF

Rakibimdi falan amma doğrusu mert delikanlı imiş... Yazık oldu...

HAMDİ

Canım Hacı Bey bari bize haber verseydin... Belki mâni olurduk...

HACI BEY

Verecektim, fakat vakit bırakmadı, top ağzından fırlar gibi fırladı gitti...

MUAZZEZ

Çok hızlı mı koşuyordu ağabey?

HACI BEY

Ne demezsin. Arkasından atlı yetişemezdi...

MUAZZEZ

Demek aynı zamanda atletmiş... Atlet komple... Çok yazık oldu.

MÜCTEBA

Hacı Bey...

HACI BEY

Lebbeyk... Gidelim mi?

MÜCTEBA'

Nereye?

HACI BEY

Karakola...

MÜCTEBA

Yoo, o iş geçti Hacı Bey... Ben partiyi kaybettim. Serbestsin.

HACI BEY

Ne demek partiyi kaybettim?

MÜCTEBA

Artık hiç bir şeyi isbat edemem... Gitti şirketin paraları...

HACI BEY

Yoo.. Yağma yok... Ben buna dünyada razı olmam... Suçlu cezasını bulmalı... Böylece başkalarına da ibret olmalı...

MÜCTEBA

Ya, gidelim de sonra hakkımda bir de iftira dâvası aç değil mi? Binlerce lira tazminata mahkûm olayım.

HACI BEY

Mücteba bey: ne olacak benim hâlim... Bu vicdan azabile ben mahvolurum... Ya bir yerime iner, yahut da cinnet getiririm... Yürü gidelim... Hak yerini bulsun...

NURİYE HANIM

Evet evet gitmelisiniz...

MUAZZEZ

Git git ağabey, sen onu dinleme, al zorla götür...

MÜCTEBA

Nafile zorlamayın, ben bu işte yoğum... Amrına şunu bil ki talihli adammışsın. Hacı Bey, iyi sıyrıldın doğrusu böylesini görmedin:...

HACI BEY

Ağzından çıkanı kulağın işitmiyor. Talihli mi? Ben mi? Nerede bende talih... Gitti Aziz, dağ gibi delikanlı gitti... Ne olacağım ben? Bu vicdan azabına nasıl tahammül edeceğim... O 50 kulaç suyun altında yatarken ben nasıl yaşayacağım... Nasıl gülüp söyleyeceğim, nasıl yiyip içeceğim, nasıl uyuyup gezeceğim...

MÜCTEBA

Canım sakın ol...

HACI BEY

Sakin ol demek kolay... Yüreğim yanıyor... Gitti arslan gibi delikanlı... Gitti... Zindan etti dünyayı bana...

YEDİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Birinci Perdedeki Hüsnü)

HÜSNÜ

(Kapıdan girerek) Ev mi burası, yol geçen hanı mı? Kapı ardına kadar açık... Hacı Bey nerede? Ha... Hacı Bey, bir araba buldum... Vallahi kelepir... Sudan ucuz, haydi yürü bakalım...

HACI BEY

Aaaay... Şimdi çıldıracağım... Yetişir be... Git işine, savuş git buradan...

HÜSNÜ

Ne oluyorsun Bey Baba? Öyle konuşmamış mıydık? Kaçırma fırsatı. Kız gibi araba... Sonra pişman olursun...

HACI BEY

Kaçırır mıyım? Hiç ben fırsat kaçırır mıyım? Ekmek istemez, su istemez değil mi? Bilirim, cehennem makinesi... Allahın belâsı... Kim bilir hangi tekaüdün canını yakacak? Bütün makineler yerin dibine batsın... Allah hepsini kahretsin... Defol buradan... Defol diyorum. (Sandalyayı kapıp üzerine hücum eder) Defol...

SEKİZİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Mahalle Bekçisi)

(Bekçi kapıdan girer)

BEKÇİ

Hacı Bey beni komiser Bey yolladı...

HACI BEY

Komiser Bey mi yolladı? Ne istiyor komiser Bey...

BEKÇİ

Şimdi telefon gelmiş... Senin bir şoför varmış burada...

HACI BEY

Eyyyyyy?

BEKÇİ

Araba başı ile denize düşmüş...

HACI BEY

Oh... Gördün... mü Mücteba Bey... Vah Aziz... Vah Aziz...

BEKÇİ

Amma telâşlanma... Kurtarmışlar...

HACI BEY

Haaaa... Ne dedin... Ne dedin?

BEKÇİ

Kurtarmışlar ya... Bir balıkçı motörü geçiyormuş o sırada oradan... Atlayıp kurtarmışlar... Amma herif tuhaf adammış ha... Kendisini kurtarmaya çalışanlarla denizin içinde epi boğuşmuş... Hep «beni bırakın» diye bağırıyormuş. Ne ise yaka paça sahile çıkarmışlar. Ancak epi su yutmuş... Şimdi eczahanede imiş... Beş dakikaya kadar atıp taksiye buraya getirecekler...

HACI BEY

Buraya getirecekler, ha... Ah salak... Sırsıklam salak... Başına Azizler kadar taş düşsün senin inşallah...

MÜCTEBA

(Gülerek) Hacı Bey, ben buradayım, hazır ol...

HACI BEY

Demek her şey baştan başlıyor.

MÜCTEBA

Öyle gibi... (gülerek üstüne yürür).

HACI BEY

Gelme üstüme... Gelme üstüm...

(Dışarıdan işleyen ve birdenbire duran bir motör sesi duyulur. Hepsi kulak kesilir).

HACI BEY

Durun durun bakın dinleyin...

OYA

(Pencereden bakarak) Baba Aziz'i getiriyorlar...

HACI BEY

(Duymayarak) O... 22222 plaka numaralı otomobil... Kahrolsun... Allahın belâsı... Cehennem arabası...

PERDE

CEVAT FEHİMİ BAŞKUT'un
bütün tiyatro eserleri

1 — Büyük Şehir (1942-43)	12 — Kleopatranın Mezarı (1956-57)
2 — Ayarsızlar (1943-44)	13 — Tablodaki Adam (1958-59)
3 — Hacı Kaptan (1944-45)	14 — Öbür Gelişte (1959-60)
4 — Küçük Şehir (1945-46)	15 — Hacı Yatmaz (1961-62)
5 — Koca Bebek (1946-47)	16 — Göç (1962-63)
6 — Paydos (1948-49)	17 — Buzlar Çözülmeden (1964-65)
7 — Sana Rey Veriyorum (1950-51)	18 — Hepimiz Birimiz İçin (1965-66)
8 — Soygun (1951-52)	19 — Üzüntüyü Bırak (1967)
9 — Kadıköy İskelesi (1952-53)	20 — Ayna (1966-67)
10 — Makine (1953-54)	21 — Emekli (1967-68)
11 — Harputta Bir Amerikalı (1955-56)	22 — Ölen Hangisi (1968-69)
	23 — Dostlar (1969-70)